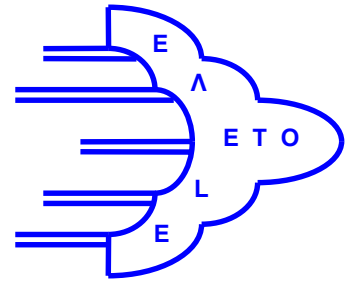

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

HELLENIC SOCIETY FOR TERMINOLOGY

8^ο Συνέδριο
«Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
10-12 Νοεμβρίου 2011
Αθήνα

Επιστημονική Επιτροπή

Περίληψεις των ανακοινώσεων του 8^{ου} Συνεδρίου

Έκδοση 2

Απρίλιος 2011

Περιεχόμενα

1 Γλωσσολογικές-Οντολογικές αρχές Ορολογίας (Ορολογία και γνώση, αρχές και μέθοδοι οροδοσίας κτλ.)

1. Ορολογία και Λεξικογραφία: Δύο θεματικά πεδία με συμπληρωματικούς στόχους, αλλά με εννοιολογικές και μεθοδολογικές διαφορές – Σημεία σύγκλισης και προτάσεις περαιτέρω εναρμόνισης.....	4
Νομική Κουτσουμπάρη	4
Χριστίνα Σδούκου.....	4
Κώστας Βαλεοντής.....	4
2. Σύντομη ανάλυση του σχηματισμού σύνθετων όρων με στοιχεία ελληνικά ή ελληνικής προέλευσης στη ρωσική και την ουκρανική γλώσσα	5
Snigonska Oksana	5
3. Greek loanwords in the English language.....	6
Κυριάκι Αλοΐζου.....	6
4. Θεωρητικές απόψεις μελέτης των όρων	7
Αλίπα Ρουσλάνα	7
5. Αγγλικά δίλεκτα του τύπου Νoun – Νoun στο Διεθνές Πρότυπο ISO/IEC 2382-1:1993 της βασικής ορολογίας πληροφορικής και τα ελληνικά ισοδύναμά τους στο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 996-1	8
Ευάγγελος Τοπάλης.....	8
Κώστας Βαλεοντής.....	8
6. Μία έννοια – Ένας όρος – Πόσες λέξεις; Η νιλεκτικότητα των όρων	9
Κώστας Βαλεοντής.....	9
7. Ορολογική νοοτροπία	10
Μαρία Καρδούλη.....	10
8. Η γλώσσα των μαθηματικών στα σχολικά εγχειρίδια των δύο τελευταίων τάξεων του Δημοτικού σχολείου	11
Κωνσταντίνος Κεραμάρης.....	11
Ευγενία Μπαρμπαγιάννη	11

2 Διδακτική και Ορολογία

9. Planification d'un modèle lexicographique comprenant des mots à charge culturelle partagée pour les apprenants du FLE	12
Athéna Delaki.....	12
10. Προβλήματα πρόσληψης της ορολογίας και της θεωρίας στην εκπαίδευση	13
Καλλιόπη Πολυμέρου.....	13

3 Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες – Συγχρονική και διαχρονική θεώρηση

11. Γλωσσολογική προσέγγιση της ελληνικής και γερμανικής στρατιωτικής ορολογίας.....	14
Αιμιλία Ροφούζου	14
12. Ορολογία και Οινολογία: τα Χρώματα των Κρασιών	15
Κατερίνα Αλεξανδρή.....	15
13. Το κύριο όνομα στα ΜΜΕ. Ένα παράδειγμα: τα εντυπωνύμια.....	16
Άλκηστις Χιδίρογλου – Ζαχαριάδη	16
14. Οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα χωρίς επίσημο νόμισμα: οι όροι και οι οικονομίες τους	17
Ειρήνη Σωτηροπούλου	17
15. Το γυμναστικό παράγγελμα	18
Χρήστος Θεοδοσίου	18
16. The Romanian Religious Terminology – diachronic perspective	19
Mariana Flăizer	19
17. Επιστημονική θεώρηση της λεξικογραφικής και λεξικολογικής ορολογίας σε μονόγλωσσα ελληνικά και ξένα λεξικά και εγχειρίδια γλωσσολογικών όρων: Η συμβολή της αρχαίας ελληνικής και της λατινικής στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής γλωσσολογικής ορολογίας.....	20
Σοφία Ζερδελη	20
18. Terminology concerning the Economy in Ancient Crete	21
Ángel Martínez Fernández.....	21
19. φωτογενής / φωτογόνος – photogénique / photogène. Les aventures scientifiques de deux termes théologiques	22
Jean-Yves Bassole	22

20. Η ΝΕ οικονομική ορολογία.....	23
Stoyna Poromanska.....	23
21. Η αλληλεπίδραση ανάμεσα στην καθημερινή γλώσσα και την επιστημονική ορολογία: παράδειγμα από το πεδίο της Κοσμολογίας.....	24
A. Κοσιονίδης.....	24
4 Ορολογικοί πόροι (ειδικά μονόγλωσσα ή πολύγλωσσα λεξικά, συλλογές όρων, σώματα ειδικών κειμένων) – Νέες τεχνολογίες και Ορολογία	
22. Multiterm: Το μέλλον στις βάσεις δεδομένων.....	25
Βασιλική Κανιστρά.....	25
23. Τα κρυμμένα γλωσσάρια.....	26
Διονύσης Γιαννίμπας.....	26
Πέτρος Πούγγουρας.....	26
Ευτυχία Καραγκούνη.....	26
24. Το σχήμα τεκμηρίωσης γλωσσικών πόρων META-NET.....	27
Στέλιος Πιπεριδής, Πένυ Λαμπροπούλου, Μαρία Γαβριηλίδου.....	27
25. Προβλήματα και ελλείψεις στα Ελληνο-Ισπανικά και Ισπανο-Ελληνικά λεξικά.....	28
Mariano Villegas Hernández.....	28
26. Διαδικτυακό ελληνοαγγλικό βιβλιοθηκονομικό λεξικό.....	29
Ιωάννα Ανδρέου.....	29
27. EcoLexicon: Το συγκεκριμένο ως παράγοντας διαμόρφωσης γνωσιακών βάσεων εξειδικευμένης ορολογίας.....	30
Alejandro García-Aragón.....	30
5 Τυποποίηση ορολογίας (διεθνοποίηση εννοιών και διαγλωσσική τυποποίηση και αντιστοίχιση όρων, προτάσεις ορολογίας)	
28. Ορολογία Διοίκησης Έργων.....	32
Κωνσταντίνος Κηρυττόπουλος.....	32
29. Ο όρος «ιδιωματική έκφραση» στην ελληνική και την ισπανική γλώσσα.....	33
Ευλαμπία Κ. Χέλμη.....	33
6 Ορολογία και μετάφραση	
7 Διάχυση και χρήση των όρων – Ορολογική πολιτική και ρύθμιση	
30. It is about time for a comprehensive terminology policy and implementation in Europe.....	34
Jan Roukens.....	34
31. Γλωσσικό ζήτημα και επιστημονική ορολογία: μια διερεύνηση διαδρομών και συναντήσεων.....	35
Κατερίνα Τοράκη.....	35
32. Ελληνικοί νεολογισμοί σε μεταφράσματα θεσμικών οργάνων της ΕΕ.....	36
Μιχάλης Καλλέργης.....	36
Μαριζέτα Γεωργουλέα.....	36
Βασίλης Θωμόπουλος.....	36
33. Η υπαγωγή της υψηλής προφορικότητας στον όρο «εικονική ευμένεια».....	37
Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη,.....	37
34. Οι ελληνικές λέξεις ως μέσο διεθνοποίησης εννοιών.....	38
Eka Tchkoïdze.....	38
8 Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας	
35. Τα προσόντα του πιστοποιημένου διαχειριστή Ορολογίας σύμφωνα με την ECQA (European Certification & Qualification Association).....	39
Θάνος Μεντζελόπουλος.....	39
36. Ζητήματα Τυποποίησης στην Ορολογία – Ο ρόλος και οι δράσεις της Επιτροπής Ορολογίας TE21 του ΕΛΟΤ.....	40
Μαριάννα Κατσογιάννου.....	40
Κατερίνα Τοράκη.....	40
37. Η Ερευνητική Υποδομή CLARIN.....	41
Στέλιος Πιπεριδής, Πένυ Λαμπροπούλου, Μαρία Γαβριηλίδου.....	41
38. Η Ορολογία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Μια σύγχρονη προσέγγιση, Ροδόλφος Μασλάς.....	43

Κείμενα των Περιλήψεων

1. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Ορολογία και Λεξικογραφία: Δύο θεματικά πεδία με συμπληρωματικούς στόχους, αλλά με εννοιολογικές και μεθοδολογικές διαφορές – Σημεία σύγκλισης και προτάσεις περαιτέρω εναρμόνισης

Νομική Κουτσουμπάρη

Γλωσσολόγος με κατεύθυνση στις γλώσσες της ΝΑ Μεσογείου, Απόφοιτος του ΠΜΣ «Τεχνολογισσία»

Ηλιουπόλεως 145, 18450 ΝΙΚΑΙΑ
τηλ. 210 4906510, 6948657089
ηλ. ταχ.:
koutsoubari_nomiki@yahoo.com

Χριστίνα Σδούκου

Γλωσσολόγος
Απόφοιτος του ΠΜΣ
«Τεχνολογισσία»

Οικονομίδου 10,
15126 ΜΑΡΟΥΣΙ-ΑΘΗΝΑ
τηλ. 6977438886
τηλ. 6977438886
ηλ.ταχ.: christi_sd@yahoo.gr

Κώστας Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός
Υπεύθυνος Ομάδων Ορολογίας
Διδάσκων στο ΠΜΣ
«Τεχνολογισσία»

Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
Καραμανλάκη 18, 11253 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 210 8662069, 6974321009
ηλ.ταχ.: valeonti@otenet.gr

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σύγκρισης των θεματικών πεδίων της Ορολογίας και της Λεξικογραφίας, από θεωρητική, μεθοδολογική και πρακτική σκοπιά.

Τα δύο θεματικά πεδία μελετήθηκαν παράλληλα, ως προς τις βασικές έννοιες και τους όρους και ορισμούς με τους οποίους οι έννοιες αυτές κατασημαίνονται και περιγράφονται, ως προς τις αρχές και μεθόδους που εφαρμόζονται και ως προς τα αποτελέσματα και προϊόντα που παράγονται στο καθένα από αυτά.

Στην Λεξικογραφία εξετάστηκε ιδιαίτερα η μεθοδολογία σύνταξης λεξικών και επιμέρους ζητήματα όπως: *ποιες λεξικές ιδιότητες περιγράφονται, ποιες λέξεις επιλέγονται, πώς παρουσιάζονται οι πληροφορίες, ποια είναι η βασική δομή του λεξικογραφικού λήμματος, ο ορισμός, οι σχέσεις της συνωνυμίας, της ομωνυμίας και της πολυσημίας, η λεξική και γραμματική σημασία, οι γλωσσικοί ιδιωματοισμοί και τα δάνεια, η χρήση των υπολογιστών και η βασική μεθοδολογία των ηλεκτρονικών σωματών κειμένων.*

Στην Ορολογία εξετάστηκαν ιδιαίτερα οι σήμερα ισχύοντες διεθνώς τυποποιημένοι ορισμοί των βασικών εννοιών της, οι αρχές και μέθοδοι που εφαρμόζονται και αναλυτικότερα οι αρχές σχηματισμού όρων (*διαφάνεια, συνέπεια, γλωσσική καταλληλότητα, γλωσσική οικονομία, παραγωγικότητα και συνθετικότητα, γλωσσική ορθότητα, γλωσσική εντοπιότητα*) καθώς και οι μηχανισμοί σχηματισμού όρων (*δημιουργία νέων μορφών, χρήση υπαρχουσών μορφών, διαγλωσσικός δανεισμός, Αναλογικός Κανόνας της ονοματοδοσίας*).

Πραγματοποιήθηκε συγκριτική εξέταση των θεμελιωδών εννοιών των δύο πεδίων, για την άμεση αντιπαράβολή των οποίων κατασκευάστηκε και μελετήθηκε εκτεταμένος ειδικός πίνακας με αξιολόγηση κάθε φορά της σχέσης των υπό σύγκριση εννοιών και συναγωγή εάν αυτές ταυτίζονται, είναι περίπου ίδιες ή διαφέρουν εντελώς. Προέκυψαν έτσι σημεία στα οποία τα δύο θεματικά πεδία συγκλίνουν και άλλα στα οποία αποκλίνουν εννοιολογικά και μεθοδολογικά.

Στην ανακοίνωση συνοψίζονται τα συμπεράσματα της εργασίας και διατυπώνεται μια σειρά προτάσεων, η πραγματοποίηση των οποίων θα συνέβαλλε στην διεύρυνση των κοινών τομέων των δύο θεματικών πεδίων με την επίτευξη πληρέστερης εναρμόνισης των εννοιών και μεθόδων τους, με σκοπό τη βελτίωση της απεικόνισης της πραγματικότητας μέσω της γλώσσας που παρέχουν τα δύο πεδία.

**2. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Σύντομη ανάλυση του σχηματισμού σύνθετων όρων με στοιχεία ελληνικά ή ελληνικής προέλευσης στη ρωσική και την ουκρανική γλώσσα

Oksana Snigovska

Φιλολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικών
στο Ινστιτούτο Κοινωνικών Επιστημών
του Εθνικού Πανεπιστημίου του Μέτσνικωφ της Οδησσού Ουκρανίας
σε συνεργασία με τον Μαλαχίτη Ανδρέα,
Επίκουρο Καθηγητή ΝΕ ΙΚΕ ΕΠ του Μέτσνικωφ της Οδησσού Ουκρανίας
Ταχ. Διεύθυνση: 27, Shevchenko Ave., apt. 80, Odessa Ukraine, 65058.
Τηλ. κιν. +380679709538
Ηλ. Διεύθυνση: odessa332005@yahoo.gr

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όλες οι γλώσσες δανείζουν και δανείζονται και δεν υπάρχει βεβαίως μια καθαρόαιμη γλώσσα. Οι Ρώσοι και οι Ουκρανοί επιστήμονες αναγνωρίζουν τι σπουδαίο ρόλο έχε παίξει η ελληνική στον καθορισμό του λεξιλογίου και συγκεκριμένα στο μηχανισμό σχηματισμού όρων με τα στοιχεία ελληνικά ή της ελληνικής προέλευσης, στη ρωσική και την ουκρανική γλώσσα, προσαρμόζοντάς τους στα δικά τους σλαβικά φωνητικά και μορφολογικά συστήματα. Π.χ. ангел ← άγγελος, математика ← μαθηματικά, история ← ιστορία, грамматика ← γραμματική, сахар ← ζάχαρη, политика ← πολιτική, фонарь ← φανάρι, комедия ← κωμωδία, трагедия ← τραγωδία, театр ← θέατρο, поэма ← ποίημα, логика ← λογική, икона ← εικόνα κ.ά. Μερικοί απλοί όροι προήλθαν κατευθείαν από την ελληνική με μια γραφική προσαρμογή στη ρωσική/ουκρανική, άλλοι εισήχθησαν μέσω της λατινικής και αργότερα άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών.

Υπάρχουν επίσης στη ρωσική/ουκρανική γλώσσα οι σύνθετοι όροι με περισσότερα από ένα στοιχεία ελληνικά ή της ελληνικής προέλευσης (προθέματα και θέματα). Οι Ρώσοι φιλόλογοι τούς διαιρούν σε τρεις κατηγορίες:

1. Σύμπλοκοι όροι, δηλ. όροι που περιέχουν περισσότερα από ένα παράγωγα στοιχεία, τα οποία εύκολα ξεχωρίζονται. Για παράδειγμα γύρω στις 20 ελληνικές προθέσεις εντάχθηκαν στους ρωσικούς/ουκρανικούς όρους: α-/αν-, αμφι-, ανα-, αντι-, απο-, αρχι-, δια-, δυσ-, εκ-, εν-, επι-, κατα-, μετα-, παρα-, περι-, προ-, συν-/συμ-, υπο-, υπερ- κ.ά. Αξιοσημείωτος είναι ο σχηματισμός συνθέτων με το αντι-: антициклон ← αντικυκλώνας, антибиотик ← αντιβιοτικό, антиген ← αντίγονο, антитеза ← αντίθεση, антисептик ← αντισηπτικό, антимонополия ← αντι-μονοπώλιο, όπως και ένας άλλος σχηματισμός «ελληνική πρόθεση + ρωσική/ουκρανική ρίζα»: антимирь ← αντι-κόσμοι, антитела ← αντισώματα, антирелигиозный ← αντιθησκευτικός, антиобщественный ← αντικοινωνικός, антинаучный ← αντι-επιστημονικός κ.ά.

2. Σύμπλοκοι όροι με το β' συνθετικό που δεν ανεξαρτητοποιείται από την πρόθεση. Αυτό συμβαίνει σε τόσο μεγάλο βαθμό, ώστε τα παραδείγματα περιπεύουν. Π.χ. антропоморфный ← ανθρωπόμορφος, зооморфный ← ζωόμορφος, аморфный ← άμορφος, όπου το β' συνθετικό «-морфный» δεν αποκόβεται. Ένα άλλο καλό παράδειγμα με το β' συνθετικό «-γραμμα»: монограмма ← μονόγραμμα, диаграмма ← διάγραμμα, хронограмма ← χρονοδιάγραμμα, программа ← πρόγραμμα κ.ά.

3. Όροι στο σχηματισμό των οποίων η ελληνική πρόθεση αφομοιώθηκε και μετατράπηκε στη ρωσική/ουκρανική ρίζα. Π.χ. архитектор ← αρχιτέκτονας, диалог ← διάλογος, паразит ← παράσιτο, парадокс ← παράδοξο, периферия ← περιφέρεια, катастрофа ← καταστροφή, система ← σύστημα, антипод ← αντίποδος κ.ά.

Η ελληνική γλώσσα δάνεισε λόγιες λέξεις που σχετίζονται με επιστήμες ή με πνευματικές δραστηριότητες. Εδώ θα αναφερθούν αναλυτικά τα παραδείγματα από ιατρική, φιλολογική, τεχνική, φιλοσοφική, χημική κ.ά. ορολογία όπως και οι μηχανισμοί σχηματισμού ρωσικών/ουκρανικών όρων με στοιχεία ελληνικά ή της ελληνικής προέλευσης.

3. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Greek loanwords in the English language

Kyriaki Aloizou

ΜΑ, Καθηγήτρια Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Αγ. Θεοδώρων 45, 131 21 Ίλιον,
210-5725125(τηλ), 210-2801939 (φαξ)
Ηλ.ταχ.: kaloizou@sch.gr

Θεματική Ενότητα: 1

ABSTRACT

The main aims of this study are a) to identify words of Greek origin in the English language and b) to classify the aforementioned words semantically.

The present study deals with words of Greek origin which entered the English language in the twentieth century. The Concise Oxford Dictionary (2009) was used for this study. All the entries in this dictionary were read, and words of Greek origin were identified and recorded.

Numerous Greek words entered the English language in the fifteenth century (e.g. *chaos, oligarchy, paradigm, paragraph, timocracy*, and so on), in the sixteenth century (e.g. *cachexia, catastrophe, comma, enigma, gnosis, onomastic, systole*, and so on), in the seventeenth century (e.g. *autocracy, autonomy, calligraphy, criterion, misogyny, oasis, stenography, theocracy*, and so on), in the eighteenth century (e.g. *cardia, derma, eczema, metalurgy, octopus*, and so on), and in the nineteenth century (e.g. *bradycardia, callisthenics, cataphatic, cosmopolis, clorophyll, agronomy, akinesia, allogamy*, and so on).

What differentiates the Greek loanwords of the previous centuries and the twentieth century is the fact that words of Greek origin which entered the English language in the twentieth century are semantically scientific or technical words and not words for everyday speech. It can be argued that in English most learnt, scientific, or technical words are formed on the morphologic basis of Latin or Greek". Furthermore it can be pointed out that the Greek vocabulary has provided a mine to be exploited by all modern European languages, either by direct borrowing or via Latin.

The Concise Oxford Dictionary. (2009). NY: Oxford University Press.

**4. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Θεωρητικές απόψεις μελέτης των όρων

Ρουσλάνα Αλίπα

Καθηγήτρια τομέα ελληνικής γλώσσας και μετάφρασης
του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μαριούπολης (Μαριούπολη, Ουκρανία)
Ταχ. διεύθυνση: 87556 Ukraine, Mariupol, Lenin 113/ 52
Τηλ.: +380629529737 (οικίας), +380506067419 (κιν)
Ηλ-ταχ.: Aliparuslana@mail.ru

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στους ερευνητές γλωσσολόγους πολύ σπάνια δίδεται η ευκαιρία να παρακολουθήσουν από κοντά τις εξελικτικές διαδικασίες στο λεξιλόγιο μιας γλώσσας. Στο μεταίχμιο των δύο αιώνων, και μετά την άρση του πέπλου και των απαγορεύσεων στο χώρο της επιστήμης, η ουκρανική γλωσσολογία εισήλθε πλέον σε μια δημιουργική περίοδο, όπου το λεξιλόγιο διευρύνεται και δέχεται μεγάλες αλλαγές, και η κοινωνία, δηλ. οι ομιλούντες την γλώσσα, είναι έτοιμοι να αποδεχθούν αυτές.

Καινούργια φαινόμενα δεν παρατηρούνται μόνο στο λεξιλόγιο της κοινής γλώσσας, ανανεώνεται και ο χώρος του ειδικού λεξιλογίου καθώς και της επιστημονικής ορολογίας. Και στην ίδια την επιστήμη της λεξικολογίας γίνονται σημαντικές αλλαγές, την πηγή των οποίων αποτελούν η πρόσβαση στις πληροφορίες και η ανοικτή κοινωνία. Στις συνθήκες των επιταχυνόμενων σημασιολογικών διαδικασιών της γλώσσας, οι γλωσσολόγοι διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους, τόσο ως μάρτυρες των γλωσσικών αλλαγών, όσο και ως συμμετέχοντες σ' αυτές, ή και ως χρονογράφοι αυτών.

Στο άρθρο αυτό εξετάζονται διάφορες προσεγγίσεις στον σημασιολογικό ορισμό του «όρου», όπως και η σχέση αυτού με την καθομιλουμένη γλώσσα. Μεγάλη προσοχή επίσης δίδεται στον καθορισμό των βασικών χαρακτηρισμών, της σημασιολογικής δομής, των λειτουργιών του όρου και των προϋποθέσεων σχηματισμού και χρήσης αυτού.

**5. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

**Αγγλικά δίλεκτα του τύπου Noun – Noun στο Διεθνές Πρότυπο
ISO/IEC 2382-1:1993 της βασικής ορολογίας πληροφορικής
και τα ελληνικά ισοδύναμά τους στο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 996-1**

Ευάγγελος Τοπάλης

Ηλεκτρολόγος Μηχανικός & Μηχανικός
Υπολογιστών και Πληροφορικής ΕΜΠ
Διπλ. ΠΜΣ «Τεχνογλωσσία»
Μέλος της ΕΛΕΤΟ

Μεσσήνης 9, 12241 ΑΙΓΑΛΕΩ
τηλ. 2105691692, 6937160515
ηλ.ταχ.: vagelis.topalis@epsci.gr

Κώστας Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός
Υπεύθυνος Ομάδων Ορολογίας
Διδάσκων στο ΠΜΣ «Τεχνογλωσσία»
Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ

Καραμανλάκη 18, 11253 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 210 8662069, 6974321009
ηλ.ταχ.: valeonti@otenet.gr

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία μελετούμε τα Αγγλικά δίλεκτα του τύπου Noun – Noun στη βασική ορολογία (Πληροφορικής) που περιλαμβάνεται στο Διεθνές Πρότυπο ISO/IEC 2382-1:1993 και τα ελληνικά ισοδύναμά τους που περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 996-1, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε [3] στην ορολογία του θεματικού πεδίου της (Ορολογίας) και συγκεκριμένα στο Διεθνές Πρότυπο ISO 1087-1 [4] και στο αντίστοιχο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 651-1 [5].

Αρχικά δίνονται ορισμένοι βασικοί ορισμοί (*αντικείμενα, έννοιες, χαρακτηριστικά, κατασημάνσεις, όροι*). Γίνεται αναφορά στους κύριους *μηχανισμούς σχηματισμού* νέων όρων σε μια γλώσσα πηγής για την ονοματοδότηση νέων εννοιών και στον *Αναλογικό Κανόνα της ονοματοδοσίας* για τον σχηματισμό σύγχρονων όρων κατά την δευτερογενή ονοματοδοσία σε μια γλώσσα στόχου.

Η εργασία αναφέρεται στη δευτερογενή ονοματοδοσία στην ελληνική ως γλώσσα στόχου, με γλώσσα πηγής την αγγλική, πρωτογενών όρων που είναι αγγλικά δίλεκτα αποτελούμενα από δύο διαδοχικά μονολεκτικά ουσιαστικά. Η ορολογική κατηγορία αυτών των αγγλικών διλέκτων, στη συντριπτική τους πλειονότητα, είναι **dD** (*determining component – Determined component*) και σπανιότατα **Dd**. Τα δύο μέλη των ισοδύναμων ελληνικών διλέκτων μπορεί να είναι: Ουσιαστικό – Ουσιαστικό, όπου το πρώτο ουσιαστικό είναι σε πτώση Ονομαστική και το δεύτερο συνήθως σε Γενική και σπανιότερα σε Ονομαστική, ή Επίθετο – Ουσιαστικό και τα δύο σε πτώση Ονομαστική. Η ορολογική κατηγορία των ελληνικών διλέκτων της πρώτης ομάδας είναι **Ππ** (Προσδιοριζόμενο συνθετικό – προσδιοριστικό συνθετικό) π.χ. *computer generation* → *γενεά υπολογιστών*, *member state* → *κράτος μέλος*, ενώ της δεύτερης ομάδας είναι **πΠ**, π.χ. *information system* → *πληροφοριακό σύστημα*.

Τέλος συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα και συγκρίνονται με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την εργασία που παρουσιάστηκε στο 7^ο Συνέδριο της ΕΛΕΤΟ «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», τον Οκτώβριο του 2009, με τίτλο «Ελληνικά ορολογικά δίλεκτα ως ισοδύναμα αγγλικών διλέκτων του τύπου Noun – Noun: εννοιολογική ανάλυση, ορολογική ανάλυση και συνθήκες μονολέκτησής τους» [3]).

Βιβλιογραφία

- [1] ISO/IEC 2382-1:1993, Information Technology-Vocabulary-Part 1: Fundamental terms
- [2] ΕΛΟΤ 996-1 Τεχνολογία Πληροφοριών – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεμελιώδεις όροι
- [3] Βαλεοντής Κ., *Ελληνικά ορολογικά δίλεκτα ως ισοδύναμα αγγλικών διλέκτων του τύπου Noun – Noun: εννοιολογική ανάλυση, ορολογική ανάλυση και συνθήκες μονολέκτησής τους*, Πρακτικά 7^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), Αθήνα 2009
- [4] ISO 1087-1:2000, *Terminology work – Vocabulary – Part 1: Theory and application*
- [5] ΕΛΟΤ 561-1:2006, *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*

**6. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

**Μία έννοια – Ένας όρος – Πόσες λέξεις;
Η νιλεκτικότητα των όρων**

Κώστας Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός
Υπεύθυνος Ομάδων Ορολογίας
Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Καραμανλάκη 18, 11253 ΑΘΗΝΑ
τηλ. 210 8619521, 6974321009
ηλ.ταχ.: valeonti@otenet.gr

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο **όρος** ή το **όνομα** είναι *λεκτική κατασήμενση* μιας **έννοιας**, γενικής ή ατομικής, αντίστοιχα. Στην παρούσα εργασία με τον όρο **όρος** καλύπτονται τόσο οι γενικές όσο και οι ατομικές έννοιες ενός θεματικού πεδίου· δηλαδή λέγοντας **όρος** εννοούμε «όρος ή όνομα».

Ένας όρος, με κριτήριο τον αριθμό των λέξεών του, μπορεί να είναι **μονολεκτικός** ή **πολυλεκτικός**. Εδώ θα μας απασχολήσει η **νιλεκτικότητα** των όρων, ο αριθμός *N* των λέξεων που περιέχεται σε κάθε όρο και η μελέτη της κατανομής των όρων συναρτήσει της *νιλεκτικότητάς* τους, τόσο από ενδογλωσσική όσο και από διαγλωσσική σκοπιά.

Το θεματικό πεδίο που εξετάζουμε είναι οι (τηλεπικοινωνίες) και η μελέτη γίνεται πάνω σε ένα σώμα περίπου 3.500 τρίγλωσσων λημμάτων της Βάσης **TELETERM** που περιλαμβάνουν **διεθνώς τυποποιημένους ισοδύναμους όρους** στις γλώσσες: ελληνικά (**GR**), αγγλικά (**EN**) και γαλλικά (**FR**). (IEC 50(700) – ΕΛΟΤ 1300). Κάθε λήμμα αντιστοιχεί σε μία και μόνο έννοια.

Υπολογίζονται αριθμητικές και ποσοστιαίες κατανομές των όρων ως προς την νιλεκτικότητά τους και δίνονται τα αντίστοιχα διαγράμματα (πόσα *μονόλεκτα*, *δίλεκτα*, *τρίλεκτα* κτλ.). Καταμετρούνται και παριστάνονται γραφικά όλα τα *ισόλεκτα* (ισολεκτικοί ισοδύναμοι όροι) τόσο των τριών γλωσσών (*τρίγλωσσα ισόλεκτα* GR-EN-FR) όσο και των γλωσσών ανά δύο (*δίγλωσσα ισόλεκτα* GR-EN, GR-FR, EN-FR).

Με δεδομένο ότι στις (τηλεπικοινωνίες) η πρωτογενής οροδοσία γίνεται κυρίως στην αγγλική και, στη συνέχεια, δημιουργούνται δευτερογενώς οι ισοδύναμοι όροι των άλλων γλωσσών, εξετάζουμε το αριθμητικό και ποσοστιαίο *φάσμα νιλεκτικότητας* των αγγλικών μονολέκτων, διλέκτων και τριλέκτων στις άλλες δύο γλώσσες (GR και FR), δηλαδή π.χ. αν έχουμε **100** αγγλικά *μονόλεκτα* πόσα από αυτά αποδίδονται στα ελληνικά ή γαλλικά με *ισοδύναμο μονόλεκτο*, πόσα με *ισοδύναμο δίλεκτο*, πόσα με *ισοδύναμο τρίλεκτο* κτλ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι επειδή η μελέτη γίνεται πάνω στις ίδιες ακριβώς έννοιες και αφορά *ισοδύναμους όρους*, παρέχει μια αξιόπιστη συγκριτική εικόνα της έκτασης με την οποία περιγράφει η καθεμιά από τις τρεις γλώσσες την ίδια περιοχή γνώσης.

**7. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Ορολογική νοοτροπία

Μαρία Καρδούλη

Καθηγήτρια ΕΣΔΔ, Ορολογία και Τεχνική Μετάφραση
Μέλος ΔΣ της ΕΛΕΤΟ και Αντιπρόεδρος του ΓΕΣΥ
25ης Μαρτίου 16
16233 ΚΑΡΕΑΣ
τηλ. 210 7669395

Θεματική Ενότητα: 1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με δεδομένη την σχέση ανάμεσα στη γνώση και στην περιγραφή της, ήτοι την γλωσσική αναπαράσταση και την εννοιακή της οντότητα αναζητήσαμε την προσφορότερη προσέγγιση για να την αποδώσουμε.

Η σύγχρονη γνώση με τα ίδια χαρακτηριστικά της,

- 1^ου αυτά της τεχνογνώσης,
- 2^ου της πολυγλωσσικότητας,
- 3^ου της χρήσης μη μητρικής γλώσσας από τους συντάκτες επιστημονικών κειμένων,
- 4^ου της πληροφορικοποίησης,
- 5^ου της προσβασιμότητας και
- 6^ου της διαδραστικότητας,

αποτελούν πρόκληση και συνάμα αίρουν ζητήματα που απειλούν να μειώσουν ή να αλλοιώσουν την ισχύ της γνώσης εφόσον δεν τηρηθεί αυστηρό επικοινωνιακό πλαίσιο που να διασφαλίζει το βαθμό της ακρίβειας των όρων, ώστε να ανθεί η καινοτομία και να επωφελείται η κοινωνία. Ο βαθμός κατανόησης των κειμένων αυτών είναι αλληλένδετος με τον βαθμό της εφαρμογής τους.

Ο Πλάτωνας έβλεπε την παράλληλη συνάφεια ανάμεσα στις γνώσεις, την τάξη του κόσμου και την ηθική κανονικότητα των πράξεων.

Στόχος μας είναι η κατάδειξη αυτού του συνδέσμου ανάμεσα στη νοητική εικόνα και στην ορική καθώς και στην πράξη και η άντληση αυτής της πληροφορίας να γίνεται σύμφωνα με κατάλληλες σύγχρονες απαιτήσεις.

Οι προσεγγίσεις σε επίπεδα φιλοσοφίας, πολιτικής, θρησκείας, επιστήμης και τεχνολογίας επηρεάζουν την τροπή του νου και καθοδηγούν στα *εσσόμενα*. Η προσέγγιση, η οποία απορρέει από την ειδική αντίληψη και σχέση των όρων με την Λογική υπαγορεύει αυτό το απαιτούμενο πλαίσιο που συνίσταται κυρίως στον Ορισμό και την Τάξη της μεταφερόμενης γνώσης σκοπώντας στη βελτίωση και τη συνεργασία νόων και μηχανών.

**8. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Η γλώσσα των μαθηματικών στα σχολικά εγχειρίδια των δύο τελευταίων τάξεων του Δημοτικού σχολείου

Κωνσταντίνος Κεραμάρης

Δάσκαλος Γενικής Αγωγής
Κ.Παλαμά 21
Τηλ. : 6947695297
Ηλ.ταχ.: kkeram@mail.gr

Ευγενία Μπαρμπαγιάννη

Δασκάλα Γενικής Αγωγής
Αίνου 1
Τηλ.: 6970206124
Ηλ.ταχ.: K.Krassotoulomos@gmx.de

Θεματική Ενότητα: 2

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μια από τις βασικές λειτουργίες της γλώσσας είναι να μεταφέρει νοήματα. Από αυτή ξεκινούν και αρκετά προβλήματα με τη γλώσσα και τα μαθηματικά με την έννοια, ότι τα νοήματα στα οποία πολλές από τις μαθηματικές λέξεις αναφέρονται είναι σύνθετα και οι λέξεις που χρησιμοποιούμε για αυτά, εμπεριέχουν συχνά και άλλα νοήματα με τα οποία οι μαθητές δεν είναι πολλές φορές εξοικειωμένοι. Έτσι ο παραδοσιακός τρόπος παρουσίασης των μαθηματικών είναι η χρήση μιας γλώσσας ξένης προς τη γλώσσα των παιδιών, που έχει σαν αποτέλεσμα την έλλειψη κατανόησης του συμβολισμού από τα παιδιά καθώς και τη διακίνησή τους σε έναν τρομακτικό κόσμο συμβόλων, που τα γεμίζει φόβους αποτυχίας και μπλοκάρει το δυναμικό τους.

Τα τελευταία χρόνια έχουμε απομακρυνθεί από την αντίληψη που θεωρεί τα μαθηματικά ως μια λογική δομή που οφείλουμε να ακολουθούμε. Έτσι το διδακτικό μας ενδιαφέρον εστιάζεται στη διαδικασία της οικοδόμησης από τα ίδια τα παιδιά της επιδιωκόμενης γνώσης. Παράλληλα με την υπογράμμιση της συνεισφοράς της κοινωνικής μεταβίβασης στη μάθηση, η εργασία μας αυτή αντανακλά πρώτα το ενδιαφέρον μας για μια μετατόπιση από την άποψη ότι τα μαθηματικά είναι ένα σώμα γνώσεων δημιουργημένων από τους μαθηματικούς, στην άποψη να ειδωθούν ως ένα αντικείμενο που πρέπει να οικοδομηθεί και δεύτερον, στο κατά πόσο ο μαθηματικός λόγος στα νέα διδακτικά εγχειρίδια της Ε΄και της ΣΤ΄τάξης του Δημοτικού, με την λογικογλωσσική ανάλυση που επιχειρήθηκε, έχει συνταχθεί με την άποψη αυτή.

**9. 8ème colloque «Langue hellénique et terminologie»
10-12 novembre 2011, Athènes, Grèce**

Planification d'un modèle lexicographique comprenant des mots à charge culturelle partagée pour les apprenants du FLE

Athéna Delaki

Professeur de FLE au secondaire
Candidate au doctorat en linguistique
Université Paul Valéry-Montpellier III
3, rue Terpsitheas, 26442 Patras, Grèce
Tél. : 6973217206
Courriel : a_delaki@hotmail.com

Αθηνά Γ. Δελάκη

Εκπαιδευτικός ΠΕ05 στη Δ/θμια Εκπαίδευση
Υπ. Διδάκτωρ Γλωσσολογίας
Πανεπιστήμιο Paul Valéry-Montpellier III
Τερψιθέας 3, Τ.Κ. 26442, Πάτρα
Τηλ.: 6973217206
Ηλ. Δ/ση: a_delaki@hotmail.com

Θεματική Ενότητα: 2

RÉSUMÉ

L'expérience pédagogique dans l'apprentissage du français langue étrangère (FLE), démontre que la capacité communicative que nous enseignons aux apprenants, ne peut pas être strictement et purement linguistique. Dans la présente communication nous allons examiner un certain nombre de mots que nous rencontrons dans la langue française, qui sont porteurs plus que d'autres d'une implication culturelle, appelés selon R. Galisson des mots à charge culturelle partagée (C.C.P.).

La connaissance et la compréhension de divers faits culturels pourraient faciliter les apprenants du FLE à faire des progrès dans le cadre socio- culturel et leur permettre d'éviter des malentendus et des incompréhensions pendant la communication. En revanche, la méconnaissance et l'incompréhension de cette dimension socioculturelle dans l'apprentissage de la langue et de la culture françaises exclut les apprenants d'une fonction référentielle importante. Elle rend d'emblée plus difficile cette communication entre les apprenants et les natifs, et il leur faut non seulement maîtriser les règles de grammaire, mais aussi bien comprendre et reconnaître le sens caché des mots et des expressions à C.C.P., comme les mots- valises « *greeklish* », « *beurgeois* », « *alicament* », les expressions imagées, « *en faire un fromage* », « *donner sa langue au chat* », « *rentrer dans sa coquille* », « *casser sa pipe* », « *entre la poire et le fromage* », « *travailler pour le roi de Prusse* », « *Ce n'est pas ma tasse de thé !* » et d'autres.

La compréhension et la maîtrise de ces mots et expressions pourraient aider les apprenants à stimuler leur motivation pour l'apprentissage, affermir leur compétences socio- langagières et interculturelles, satisfaire leurs besoins et avoir accès aux implicites culturelles qui leur échappent afin de devenir des communicants égaux dans des interactions avec des natifs.

**10. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Προβλήματα πρόσληψης της ορολογίας και της θεωρίας στην εκπαίδευση

Καλλιόπη Πολυμέρου

Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Φθιώτιδας,
Δρ Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου,
Φιλολόγος-Γλωσσολόγος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
πτυχιούχος Αγγλικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών,
διπλωματούχος της Ανωτέρας Δραματικής Σχολής του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας, λεξικογράφος
Λεωνίδου 48, 35100 Λαμία, τηλ. και φαξ 22310 20957, κινητό: 6972915284
e-mail: kpolymerou@hotmail.com και kpolymerou@yahoo.gr

Θεματική ενότητα: 2

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τι σχέση μπορεί να έχει με την ορολογία μια χώρα που δεν έχει ουσιαστική και πρωτογενή σχέση με την τεχνολογία και την επιστήμη; Το καμάρι που νοιώθαμε για την ομιλία Ζολώτα, με τις ελληνικές λέξεις που κοσμούν τη διεθνή ορολογία άλλης εποχής, μας τελειώνει. Ακόμα και όταν καταφέρνουμε να μεταφράζουμε 'ελληνοπρεπώς' όρους επιστημονικούς, πολλές φορές ηχούν κενό νοήματος σαν να μην έχει καμία σχέση το σημαίνον με το σημαινόμενο.. Αυτή είναι κατά την άποψή μου και η πιο αιχμηρή πλευρά του ζητήματος: όντως στα μάτια, στα αυτιά των ελλήνων χρηστών της τεχνολογίας η σχέση σημαίνοντος – σημαινομένου είναι από δυσχερή έως ανύπαρκτη. Συνήθως ξέρουν πώς να κάνουν κάτι που έχει σχέση με την τεχνολογία, η παντελής όμως έλλειψη θεωρητικής γνώσης - αποτέλεσμα της παρεχόμενης παιδείας που στερείται ομοίως θεωρητικής υποδομής – καθιστά ακόμα και φοιτητές τμημάτων τεχνολογικών να έχουν πολύ μικρή σχέση με την ορολογία και εν πάση περιπτώσει να υστερούν στον τομέα της θεωρίας.

Παρά το γεγονός ότι η ανέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης καθιστά το πρόβλημα της ορολογίας όλο και πιο έντονο στη χώρα μας,, εκείνο που έχω ως καθηγήτρια φιλόλογος-γλωσσολόγος να καταθέσω είναι μια από πάντα ελλιπή εξοικείωση των ελλήνων μαθητών με την ορολογία ακόμα και των κλασικών μαθημάτων όπως η φυσική και η χημεία και στη συνέχεια η βιολογία, η οικονομία, οι αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης για να αναφερθώ στα μαθήματα εκείνα του Λυκείου που οδηγούν κατ' εξοχήν στις επιστήμες. Αυτό δεν είναι δυνατόν να βαρύνει τους Έλληνες μαθητές. Είναι προφανές ότι οφείλεται στον γενικότερα ελλιπή από άποψη τεχνολογική χαρακτήρα της ελληνικής εκπαίδευσης.

- 11.** 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Γλωσσολογική προσέγγιση της ελληνικής και γερμανικής στρατιωτικής ορολογίας

Αιμιλία Ροφούζου

Λέκτορας, Σχολή Ναυτικών Δοκίμων
Μήλου 29 Μελίτσια 15127, Αθήνα
τηλ. 2106136767, 6945072852,
e-mail: erofouzou@snd.edu.gr

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της επικείμενης ανακοίνωσης αποτελεί η μελέτη της ελληνικής και γερμανικής στρατιωτικής ορολογίας υπό το πρίσμα της επιστήμης της γλωσσολογίας. Κύριος στόχος είναι η ανάδειξη των ιδιαίτερων γλωσσολογικών χαρακτηριστικών της στρατιωτικής ορολογίας, τα οποία μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά και στη μεθοδολογία της διδακτικής της.

Πιο συγκεκριμένα θα μελετηθεί το είδος των στρατιωτικών κειμένων, η συντακτική δομή των προτάσεων και το ειδικό λεξιλόγιο.

Στην ορολογία εν γένει, το λεξιλόγιο κατέχει μια ιδιαίτερη θέση. Στην πραγματικότητα, οι λέξεις είναι αυτές που «κατασκευάζουν» την ορολογία ενός κλάδου/μιας επιστήμης και μεταφέρουν νόημα και περιεχόμενο. Οι βασικές διαφορές τους από τις λέξεις της κοινής γλώσσας είναι ότι είναι πιο ακριβείς και ότι περιορίζουν το ρόλο των συμφραζομένων. Δεν έχουν όμως οι λέξεις της ορολογίας κάθε τομέα τα ίδια χαρακτηριστικά. Διαφοροποιήσεις παρατηρούνται π.χ. τόσο ως προς το είδος των λέξεων, όσο και ως προς την παραγωγή τους.

Κεντρικός είναι επίσης και ο ρόλος των κειμένων. Στην ορολογία κάθε τομέα συναντάμε συχνά παρόμοια συντακτική δομή των προτάσεων και συγκεκριμένα είδη κειμένων. Σε γερμανικά επιστημονικά κείμενα είναι π.χ. πολύ συχνή η χρήση της παθητικής φωνής, των εμπρόθετων όρων και των ονοματικών προτάσεων, ενώ οι διάφορες μορφές κειμένων έχουν άλλη δομή, άλλου βαθμού επικοινωνιακό ρόλο και μεγαλύτερη ή μικρότερη απήχηση.

Στη μελέτη αυτή θα επιχειρηθεί μέσα από παραδείγματα στην ελληνική και γερμανική γλώσσα η γλωσσολογική προσέγγιση των στρατιωτικών όρων, η παρουσίαση των διαφόρων μορφών κειμένων που μπορεί κανείς να συναντήσει συχνότερα στον στρατιωτικό τομέα με την ευρύτερη έννοια και η γραμματική και συντακτική ανάλυση των προτάσεων.

**12. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Ορολογία και Οινολογία: τα Χρώματα των Κρασιών

Κατερίνα Αλεξανδρή

Υπ. Διδάκτωρ Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.

Ταχ. διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 14, 54352 Πυλαία, Θεσσαλονίκη
Τηλέφωνο: 69488224539
Ηλ-διευθ.: k.alexandri@yahoo.com

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο την καταγραφή και περιγραφή μιας κατηγορίας χρωματικών όρων της Νέας Ελληνικής. Πιο συγκεκριμένα, αντικείμενο της έρευνας αποτελούν οι χρωματικοί όροι που χρησιμοποιούνται στην οινολογία για την περιγραφή των κρασιών.

Η οπτική εκτίμηση ενός κρασιού θεωρείται περισσότερο υποκειμενική, σε σύγκριση με αυτές της όσφρησης και της γεύσης. Στα μάτια ενός ειδικού, η όψη του κρασιού και τα επιμέρους στοιχεία της δίνουν συχνά ένα πλήθος ουσιαστικών πληροφοριών.

Ωστόσο, πέρα από κάποιους βασικούς και κοινώς αποδεκτούς από τους οινολόγους χρωματικούς όρους που προσδιορίζουν το κρασί, ο χώρος αυτός παρουσιάζει εντυπωσιακή παραγωγικότητα και δημιουργικότητα. Η πληθώρα των νεολογισμών εξηγείται ως ένα βαθμό από το γεγονός ότι κάποιιοι από τους όρους αυτούς δεν εμφανίζονται παρά ελάχιστες φορές στα δεδομένα μας, καθώς οι συντάκτες των κειμένων που αναλύονται δημιουργούν αδιάκοπα ένα πολύ εκτεταμένο δίκτυο χρωματικών συνωνύμων. Η συχνή αυτή αμφισημία των υπό μελέτη όρων μάς κάνουν να αναρωτηθούμε για τον πραγματικό ρόλο και χαρακτήρα των χρωματικών αυτών νεολογισμών.

Αρχικά, οι όροι συλλέγονται και καταγράφονται σε βάση δεδομένων. Στη συνέχεια, περιγράφονται με βάση τα μορφολογικά χαρακτηριστικά τους και γίνεται μία απόπειρα κατηγοριοποίησής τους, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ειδικού λεξικού. Τέλος, ακολουθεί σχολιασμός που αφορά τις σημασιολογικές ιδιαιτερότητες και διαφοροποιήσεις τους σε σχέση με τους κοινούς χρωματικούς όρους.

Βιβλιογραφία

Αλεξανδρή Κ., 2010. Οι Ορισμοί των Ονομάτων που Δηλώνουν Χρώμα στη Σύγχρονη Ελληνική Λεξικογραφία, *Πρακτικά 5ης Συνάντησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*, 29-31 Μαΐου 2009.

Αλεξανδρή Κ., 2009. Η μορφολογία των χρωματικών όρων στη Νέα Ελληνική, *7^ο Συνέδριο «Ελληνική γλώσσα και Ορολογία»*, 22-24 Οκτωβρίου 2009, Αθήνα.

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α., 1987. Ονόματα δηλωτικά χρώματος της Κοινής ΝΕ Συμβολή λεξικολογική, *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα-Πρακτικά της 8^{ης} ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.*, Απριλίου 1987, Θεσσαλονίκη, σ. 391-413.

Αναστασιάδη Συμεωνίδη Α., 1994. *Νεολογικός Δανεισμός της Νεοελληνικής*, Θεσσαλονίκη.

Αναστασιάδη Συμεωνίδη Α., 1997. *Διαδικασίες κατά τη δημιουργία όρων*, 1^ο συνέδριο Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία, ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, σ. 77-87.

Berlin B. & Kay P., 1969. *Basic Color Terms. Their Universality and Evolution*, 1991², Berkeley, University of California Press, 1999³, United States, CSLI Publications, Leland Stanford Junior University.

Κισσόπουλος Δ., 1947. Η Οινολογία των αρχαίων [και ίδια των Ελλήνων, Ρωμαίων και Βυζαντινών]. *Χημικά Χρονικά*, 12^α, 22-28.

Φιλόπουλος, Β., 1994. Συμβολή στη δημιουργία ελληνικής ορολογίας χρωμάτων, *Terminologie et Traduction*, 2, Comission Européenne, σ. 179-202.

- 13.** 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Το κύριο όνομα στα ΜΜΕ. Ένα παράδειγμα: τα εντυπωνύμια

Αλκηστis Χιδίρογλου – Ζαχαριάδη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήμα Γαλλικής Α.Π.Θ.
Λεξικολογία –Λεξικογραφία
Αποστόλου Παύλου 32, 54634 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 209103
Ηλ.ταχ.: alkisti@frl.auth.gr

Θεματική ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Παρουσιάζεται το νέο Λεξικό Εντυπωνυμίων και πιο συγκεκριμένα των τίτλων εφημερίδων του γραπτού ελληνικού Τύπου που απαντούν σήμερα στην Ελλάδα (2006 έως σήμερα). Είναι βασισμένο σε καθαρά αρχειακό υλικό το οποίο αντλήθηκε από το σύνολο των νομών της χώρας. Στην ανακοίνωση αναλύεται η δομή (μακροδομή, μικροδομή) και το περιεχόμενο του έργου καθώς και η μεθοδολογία ανάπτυξής του. Εξετάζονται οι τίτλοι και υπότιτλοι του γραπτού ελληνικού Τύπου σε λεξιλογικό και σημασιολογικό επίπεδο. Η εύχρηστη δομή των λημμάτων τα οποία το καταρτίζουν, υιοθετεί αλφαβητική σειρά ενώ παράλληλα παρέχονται πληροφορίες για το καθένα από αυτά, όπως την ταυτότητα της εφημερίδας, την περιγραφή του λογότυπου, τον χαρακτηρισμό, ένα σύντομο ιστορικό, το περιεχόμενο, το διαφημιστικό σλόγκαν κ.λπ.· προσφέρεται έτσι στον χρήστη η δυνατότητα να αποκαλύψει τις πολιτικο-ιδεολογικές πεποιθήσεις που αντανάκλωνται μέσα από τις ονομασίες αυτές, να έχει γνώση των πολιτιστικών και πολιτισμικών συνθηκών της εποχής και γενικότερα να ευαισθητοποιηθεί στις επιρροές που ασκούνται από τα κοινωνικά συστήματα για την επιλογή των ονομασιών.

Το λεξικό σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε για να αποτελέσει μεταξύ άλλων σημείο αναφοράς για τον ειδικό, τον μελετητή, τον αναλυτή και γενικά γι'αυτόν που ασχολείται σήμερα με τον ελληνικό Τύπο αλλά και ένα αρχείο εντυπωνυμίων της σύγχρονης Ελλάδας με την επίγνωση ή την πρόβλεψη ότι στο μέλλον θα χρησιμεύσει ως ιστορική πηγή στον ερευνητή.

**14. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα χωρίς επίσημο νόμισμα: οι όροι και οι οικονομίες τους

Ειρήνη Σωτηροπούλου

Διδακτορική φοιτήτρια (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης)
Ηλ. Διεύθυνση: isotiropoulou@econ.soc.uoc.gr

Επιβλέπων: Καθηγητής Γεώργιος Σταθάκης
(Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης)
Ηλ. Διεύθυνση: stathakis@econ.soc.uoc.gr

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία ανήκει σε ένα πρόγραμμα διδακτορικής έρευνας, με τίτλο «Δίκτυα Ανταλλαγής και Παράλληλα Νομίσματα: Θεωρητικές προσεγγίσεις και το παράδειγμα της Ελλάδας», το οποίο βρίσκεται ήδη στο τρίτο έτος του προγράμματος. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει θεωρητική μελέτη και έρευνα πεδίου και ασχολείται με την οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα που πραγματοποιείται χωρίς τη χρήση κανενός επίσημου νομίσματος. Η έρευνα αντιμετωπίζει σοβαρά ορολογικά προβλήματα, τα οποία μπορούν να ενταχθούν, για διευκόλυνση της ανάλυσης και μόνο, στις ακόλουθες κατηγορίες:

- α) όροι που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τη δραστηριότητα καθ' αυτή σε μια γλώσσα
- β) όροι που χρησιμοποιούνται στην Ελληνική για να περιγραφεί αυτή η δραστηριότητα σε σύγκριση με τους όρους που χρησιμοποιούνται σε άλλες γλώσσες για ίδιες ή κατά βάση παρόμοιες δραστηριότητες.
- γ) ακαδημαϊκή ορολογία σε διεθνές επίπεδο, που αφορά σε όλην αυτήν την οικονομική δραστηριότητα και το μείζον πρόβλημα, ότι αυτή η ορολογία αναφέρεται σε νομίσματα μόνο και όχι στην υπόλοιπη δραστηριότητα.
- δ) ανύπαρκτη ακαδημαϊκή ορολογία στην Ελληνική για όλην αυτήν την οικονομική δραστηριότητα, καθώς δεν έχει μελετηθεί συστηματικά μέχρι στιγμής σε ακαδημαϊκό επίπεδο.
- ε) η ιδιαιτερότητα των ελληνικών όρων που ήδη χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν αυτή τη δραστηριότητα: όχι μόνο χρησιμοποιούνται αγγλικοί ή γαλλικοί όροι, είτε μεταφρασμένοι είτε μεταγεγραμμένοι στην Ελληνική γλώσσα, όπως αυτοί είναι, αλλά αρκετοί όροι φαίνεται να έλκουν την καταγωγή τους στην Τουρκική ή σε άλλες γλώσσες.

Στην αρχή του προγράμματος, υπήρχε η εντύπωση ότι η επιλογή της ορολογίας ήταν ένα πρακτικό ζήτημα, που θα επέτρεπε απλώς στην ερευνήτρια να δημιουργήσει μια συνοπτική θεώρηση του μελετωμένου αντικειμένου. Εντούτοις, όσο η έρευνα προχωρούσε, τόσο οι όροι αποκτούσαν τη δική τους ισχύ: δημιούργησαν ερωτήσεις σαφώς συνδεδεμένες σε μια πολυδιάστατη θεώρηση της οικονομίας και τελικά, «απαιτούν» να «μιλήσουν για τα οικονομικά» για λογαριασμό όσων τους χρησιμοποιούν.

Λέξεις-κλειδιά: μη χρηματική δραστηριότητα, οικονομική επιστήμη, Ελλάδα.

**15. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Το γυμναστικό παράγγελμα

Χρήστος Θεοδοσίου

Καθηγητής Φυσικής Αγωγής
Ταχ. διεύθυνση: Κανάρη 9, Τ.Κ.:19100
Τηλ: 6947406873, 2296023516
Ηλ. διεύθυνση: christheodosiou@live.com

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το ορμέμφυτο του πρώτου ανθρώπου και οι καθημερινές ανάγκες για επιβίωση οδήγησαν στη δημιουργία ομάδων, που χρησιμοποιούσαν συγκεκριμένα κινητικά πρότυπα. Η συνέχεια που ακολούθησε έφερε την εξέλιξη, και η τελευταία μεταλαμπάδευσε τους πρώτους ανθούς του πολιτισμού από γενιά σε γενιά, οι οποίοι καλλιεργήθηκαν ποικιλοτρόπως και δημιούργησαν το σύγχρονο πολιτισμό.

Στις μέρες μας η άσκηση θεωρείται κεκτημένο του πολιτισμένου κόσμου με πολλαπλά οφέλη και βασικό συστατικό της εκπαίδευσης των νέων μέσα από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στο σχολείο. Στη παρούσα εργασία επιχειρείται μια κριτική προσέγγιση στις ασκήσεις που χρησιμοποιούνται σε αθλητικούς χώρους, και πιο συγκεκριμένα εστιάζεται στην εκτέλεση ασκήσεων με αντιστάσεις, κάνοντας μια ορολογική ενδοσκόπηση.

Ακόμα και σήμερα που η αταξία βασιλεύει στους κόλπους της γυμναστικής ονοματολογίας, διατηρούνται κάποια ψήγματα (εκλεκτό υπόλειμμα) γυμναστικών όρων, το οποίο εκτιμάται ότι είναι θέμα χρόνου να αποκτήσει μουσειακή αξία εάν δεν ενσωματωθεί στα πλαίσια μιας συνθετικής τεχνικής διατύπωσης μαζί με ανατομικούς και μαθηματικούς όρους, ώστε να αποκτήσει μια νέα σύγχρονη δυναμική.

Η τεχνική διατύπωσης της κάθε άσκησης βασίζεται στον γυμναστικό ή ανατομικό όρο, που κατά περίπτωση μπορεί να αποδώσει με μεγαλύτερη ακρίβεια και συντομία το περιεχόμενο της άσκησης. Η πολυπλοκότητα των συγχρόνων ασκήσεων, σε συνδυασμό με τις νέες μεθόδους και τις απρόβλεπτες κατασκευαστικές επινοήσεις επιβάλλει να γίνουν οι κατάλληλες προσαρμογές σε όλα τα επίπεδα για να μη διαταραχθεί η αδιάλειπτη επικοινωνία, κυρίως μεταξύ ασκούμενου και εκπαιδευτή.

- 16.** 8th Conference “Hellenic Language and Terminology”
Athens, GREECE, 10-12 November 2011

The Romanian Religious Terminology – diachronic perspective

Mariana Flaișer

Univ. Prof. PhD
“Gr. T. Popa” University of Medicine and Pharmacy, Iași
Str. Universității nr. 11
Department of interdisciplinary sciences
Discipline of Modern Languages
Tel.: 0744.768.09
e-mail: marianaflaiser@yahoo.com

Θεματική Ενότητα: 3

ABSTRACT

In the history of the Romanian culture in general, of Romanian in particular, the Greek influence is considerable. The most affected fields, if we take into account their terminologies, are religion (in particular, the religious arts of byzantine nature), the trade, the legal field, medicine

As regards the field of Romanian arts of byzantine nature, we can claim that the disappearance from the world map of the Byzantine Empire did not signify the destruction of the Byzantine spirit of the arts, of music or religious painting, which continued to exist on the territory of the old East Empire, ensuring its perennity.

There is a Byzantium after Byzantium (Byzance après Byzance), as a famous Romanian historian, Nicolae Iorga claimed, for the centuries following the Constantinople fall. As a result, our paper will focus on the Romanian religious language, on the language of religious music, on the particularities and the percentage of the Neo-Greek element in the Romanian religious terminology.

**17. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

**Επιστημονική θεώρηση της λεξικογραφικής και λεξικολογικής
ορολογίας σε μονόγλωσσα ελληνικά και ξένα λεξικά
και εγχειρίδια γλωσσολογικών όρων: Η συμβολή της αρχαίας ελληνικής
και της λατινικής
στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής γλωσσολογικής ορολογίας**

Σοφία Ζερδελή

Φιλόλογος- Υπ. Διδάκτωρ Π.Τ.Δ.Ε. Δ.Π.Θ.

Ταχ. Διεύθυνση: Κ.Παλαιολόγου 33-35, Αλεξανδρούπολη 68100

Τηλ.: 2551031053 Κιν.:6972408992

Τηλεομοιότυπο: 2551031053

Ηλ.ταχ.: sofizedeli@yahoo.gr

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την ανάλυση ειδικών όρων και βασικών αρχών των κλάδων της λεξικογραφίας και της λεξικολογίας στο ευρύτερο πλαίσιο της γλωσσολογικής επιστήμης. Συγκεκριμένα, επιχειρείται η εννοιολογική διασαφήνιση και η οριοθέτηση του περιεχομένου των όρων *λεξικογραφία (lexicography)*, *λεξικολογία (lexicology)*, *λεξιλόγιο(vocabulary)*, *λεξικό (dictionary)*, *λέξη (word)*, *μεταλεξικογραφία (metalexigraphy)*, *λέξημα (lexeme)*, *λεξική σημασιολογία (lexical semantics)*, *μακροδομή (macrostructure)*, *μικροδομή (microstructure)* κλπ. Οι όροι αυτοί εξετάζονται αναφορικά με τη σημασία, την ιστορική προέλευση, την ετυμολογική ανάλυση, τη θέση τους στο πλαίσιο οργάνωσης της γλωσσολογικής επιστήμης και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους, όπου αυτό είναι εφικτό [π.χ. σχέση λεξικολογίας-λεξικογραφίας-μεταλεξικογραφίας, λεξικολογίας-σημασιολογίας]. Ως προς την ετυμολογική προέλευση των παραπάνω ειδικών όρων, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις μορφολογικές δομές, που προέρχονται από αρχαίες ελληνικές ή λατινικές ρίζες ή λέξεις (νεοκλασικά δάνεια) και στην επίδρασή τους στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής γλωσσολογικής ορολογίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή, χρησιμοποιήσαμε ως εργαλεία αναφοράς ελληνικά και ξένα μονόγλωσσα γενικά λεξικά, ειδικά λεξικά γλωσσολογικής ορολογίας, on-line λεξικά, καθώς και εξειδικευμένες πηγές της ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, πάνω στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο (ενδεικτικά αναφέρουμε: Hartmann 2001, Bejoint 2000, Landau 2001, Zgusta 1971, Wiegand 1998, Hausmann 1986, Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1986, Μότσιου 1994, Ξυδόπουλος 2008 κλπ.). Αναφέρουμε, επίσης, ενδεικτικά τα παρακάτω λεξικά: *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (ΛΚΝ)* του Μανόλη Τριανταφυλλίδη, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΛΝΕΓ)* του Γ. Μπαμπινιώτη, *Λεξικό Γλωσσολογίας και Φωνητικής* του Κρύσταλ (μτφρ: Γ. Ξυδόπουλος), *Σύγχρονο Λεξικό όρων και θεμάτων Γλωσσολογικών* του Γ. Σακελλαριάδη, το *Oxford English Dictionary (OED)*, το *Longman Dictionary of the English Language (LDEL)*, το *Dictionary of Lexicography* των Hartmann & James, τα γερμανικά λεξικά *Wahrig* και *Das Deutsches Wörterbuch*, τα on-line λεξικά *:Αντίστροφο Λεξικό της Ν. Ελληνικής* της Αναστασιάδη-Συμεωνίδη και της *Κοινής Νεοελληνικής* του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

- 18.** 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Terminology concerning the Economy in Ancient Crete

Ángel Martínez Fernández

Catedrático de Universidad
Τακτικός Καθηγητής Ελληνικής Φιλολογίας
Departamento de Filología Clásica y Árabe
Facultad de Filología
University of La Laguna
E-38071 La Laguna (Tenerife)
Spain

Tel.: 0034- 922-631124 και 0034- 922-317678
Fax: 0034-922-317611
E-mail: amarfer@ull.es

Θεματική Ενότητα: 3

ABSTRACT

In this paper the author analyzes the Cretan legal terminology related to the economy. In this study about the Economic Vocabulary it includes certain traditional structures typical of a family/home structure about *oikos* ("house") based on land ownership, as is the case of goods, along with other financial realities typical of a Monetary Economy that occurs with the introduction of the coin money and trade development and probably it has as completion the enactment of the Law Code of Gortyn in the fifth century BC. In his turn, in this latter there are collected legal issues of economic content such as the sale and the debt, together with other proper economic aspects, as the current coin and payment verbs.

In any case, it should be taken into account that, in considering the economy in the ancient Greek world, it must not be considered necessarily concepts related to Modern Economy, since economic concepts can only be understood in the framework of society in which they have been created.

The terms are gathered into three sections:

1. Good and its owners (A. Terms of general meaning, B. Real estate, C. Movable property).
2. Financial realities (coin money)
3. Trading and financial processes (A. General terms about commercial transaction, B. Buying and selling, C. Terms concerning the debts, and D. Payment verbs).

19. 8ème colloque «Langue hellénique et terminologie»
Athènes, Grèce, 10-12 novembre 2011

**φωτογενής / φωτογόνος – photogénique / photogène. Les aventures
scientifiques de deux termes théologiques**

Jean-Yves Bassole

D.Phil. D.Litt., responsable de la section de grec moderne,
Institut de Traducteurs, d'Interprètes et de Relations Internationales,
Université de Strasbourg,
22 rue René Descartes, BP 80010,
F-67084 STRASBOURG CEDEX (France),
Téléphone : + 33 (0)3 68 85 60 97,
Télécopieur : + 33 (0)3 68 85 66 83,
courriel : bassole@unistra.fr

Θεματική Ενότητα: 3

RÉSUMÉ

Φωτογενής et *φωτογόνος* dans leurs acceptions scientifiques reflètent une longue histoire, qui passe par l'anglais et le français. Au début du 19e siècle, les progrès scientifiques ont conduit l'anglais et le français à créer respectivement *photogenic* et *photogénique* pour désigner les premiers pas de ce qui allait devenir la photographie. Ainsi, les « photogenic drawings » de W.H.F. Talbot ont été traduits « dessins photogéniques ». Ce terme aurait pu disparaître très tôt, parce que son promoteur anglais a rapidement envisagé d'autres termes tels que *calotype*, *talbotype* ou encore les dérivés de *photographie* et qu'en France la terminologie liée aux travaux de Niepce et de Daguerre semblait s'imposer. Pourtant, *photogénique* a continué d'exister parallèlement aux autres termes susmentionnés. On peut envisager plusieurs raisons à cela :

1. *photogenic* et *photogénique* reflètent une connaissance du grec ancien qui a permis de respecter la logique interne de la langue grecque pour la composition de termes ;
2. l'existence de mots fort proches (*φωτογενής* et *φωτογονία*) en grec – avec un sens différent, certes – atteste que le terme ainsi composé en anglais comme en français ne constituait pas une monstruosité philologique (si nombreuses au 19e s. et au début du 20e s.) ;
3. le succès de l'adjectif *photogénique* en français ne peut être compris indépendamment de l'évolution du terme *photogène*, qui connaît au cours du 19e siècle une histoire extrêmement riche, dont certains aspects continuent d'être directement liés à la technique photographique ;
4. au moment où le terme *photographie* et ses dérivés s'imposent, certains éléments non négligeables de la technique photographique continuent d'être désignés dans des expressions liées à *photogène* ou à *photogénique*.

Le grec moderne ne reflète que certaines de ces étapes – et avec quelques hésitations.

20. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Η ΝΕ οικονομική ορολογία

Stoyna Poromanska

Καθηγήτρια ΝΕ γλώσσας και γλωσσολογίας
Πανεπιστήμιο της Σόφιας
Suchodolska Str. 2, Bl. 38-I, 1373 Sofia
Bulgaria
τηλ. 003592/920 76 72 00359/888874300
Ηλ-ταχ.: poromanska@yahoo.com

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι σύγχρονες καλλιεργημένες γλώσσες χαρακτηρίζονται από έντονες διαδικασίες εμπλουτισμού, φαινόμενο, το οποίο οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έκρηξη στον τομέα της ορολογίας. Ο πιο δυναμικός χώρος όσον αφορά την ορολογία, είναι ο χώρος της οικονομίας και των οικονομικών σχέσεων στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

Η ΝΕ οικονομική ορολογία διακρίνεται με ιδιαίτερη ποικιλότητα λόγω της ποικιλότητας των κλάδων της σύγχρονης οικονομικής δραστηριότητας. Είναι φυσικό η ελληνική γλώσσα να ανταποκριθεί στις ανάγκες κατονομασίας των νέων φαινομένων. Τα πολυάριθμα λεξικά, τα οποία εκδίδονται και επανεκδίδονται, προσπαθούν να ευθυγραμμίζονται με τους ρυθμούς ανάπτυξης και εμφάνισης νέων εννοιών και όρων. Λείπει π.χ. από το Λεξικό του Ι. Χρυσοβιτισιώτη – Ι. Σταυρακοπούλου, έκδοση 1995, ο όρος δικαιόχρηση–franchising, ο οποίος έχει προστεθεί στις επόμενες εκδόσεις. Τα πιο έγκριτα λεξικά, όπως το Merriam-Webster, συναγωνίζονται στη δημοσίευση των λέξεων μεγαλύτερης συχνότητας, π.χ. το εν λόγω λεξικό αναφέρει τη λέξη λιτότητα ως τη λέξη του 2010 (βλ. Καθημερινή, 21-12-2010, Τα Νέα, 30-12-2010), η οποία αντιστοιχεί στην αγγλική λέξη ελληνικής προέλευσης austerity. Και το φαινόμενο, το οποίο εκφράζεται με τη λέξη αυτή, έθιξε εκατομμύρια ανθρώπους. Όπως βλέπουμε το λεξιλόγιο και ιδιαίτερα η ορολογία συμβαδίζει με τη δυναμική των κοινωνικών εξελίξεων.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα γίνει μια προσπάθεια ανάλυσης μερικών οικονομικών όρων μεγάλης συχνότητας, οι οποίοι στην ουσία μπαίνουν βαθιά στην καθημερινή μας ζωή.

21. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Η αλληλεπίδραση ανάμεσα στην καθημερινή γλώσσα και την επιστημονική ορολογία: παράδειγμα από το πεδίο της Κοσμολογίας

A. Κοσιονίδης

Φυσικός (ΕΚΠΑ), M.Sc. Astronomy (University of Sussex)
Υποψήφιος Διδάκτορας ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ
Αγ. Αντωνίου 56
152 38 Χαλάνδρι, Αθήνα
Τηλ/Fax: 210 6081711
Email: a.kosionidis@gmail.com

Θεματική Ενότητα: 3

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η κατανόηση των εννοιών ενός επιστημονικού πεδίου απαιτεί τη γνώση των όρων του πεδίου. Συχνά, οι λέξεις που χρησιμοποιούνται έχουν διαφορετική σημασία στο συγκείμενο (context) της επιστημονικής συζήτησης από αυτήν που έχουν στην καθημερινή επικοινωνία. Αυτή η πολυσημία, ειδικά στην περίπτωση σύμπλοκων όρων, μπορεί να αποτελεί εμπόδιο στην κατανόηση των ειδικών εννοιών ενός επιστημονικού πεδίου και αυτό το φαινόμενο πιθανά να οξύνεται στην Ελληνική, από την οποία δανείζονται ευρύτατα οι επιστήμες για την κατασκευή τόσο των ειδικών όσο και γενικών όρων.

Επιλέξαμε για τη μελέτη μας το πεδίο της Κοσμολογίας, όπου πραγματοποιήθηκε μία δειγματοληπτική καταγραφή των όρων που συνδέονται με τις βασικότερες ειδικές έννοιες, και αναλύσαμε αυτούς τους όρους για την παρουσία τέτοιων αμφίσημων λέξεων. Αν και η ορολογία της Αστρονομίας γενικότερα έχει στενή σχέση με την ελληνική, καθώς είναι μια επιστήμη που αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στην αρχαία Ελλάδα, το συγκεκριμένο πεδίο αναπτύχθηκε τον 20^ο αιώνα εκτός ελληνικών συνόρων και άρα οι ελληνικοί όροι είναι μεταφράσεις από άλλες γλώσσες. Λόγω αυτού, επεκτείναμε την καταγραφή και σε άλλες γλώσσες, με σκοπό να ανιχνευθεί το αν τέτοιοι όροι με αμφίσημα συστατικά απαντώνται και εκεί, καθώς και αν παρουσιάζονται σχηματομορφές (patterns) στη συχνότητα εμφάνισής τους στις διαφορετικές γλώσσες.

Τέλος παρουσιάζουμε στοιχεία από μία πρόσφατη έρευνα ερωτηματολογίων που υποστηρίζουν την υπόθεση ότι οι διαφορετικές σημασίες στην καθημερινή χρήση και στη χρήση στα πλαίσια ειδικών όρων επηρεάζουν αρνητικά την κατανόηση του όρου.

22. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Multiterm: Το μέλλον στις βάσεις δεδομένων

Βασιλική Κανιστρά

Μεταφράστρια (πτυχιούχος του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας – Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στον τομέα International Security and Conflict, Dublin City University)

Πάροδος Αθηνών 27, Λιβαδειά, Τ.Κ. 32 100

+353863086075 - +306971891536 - +302261021273

E-mail: sosokanva@yahoo.gr

Θεματική ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ως πτυχιούχος του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου ασχολήθηκα για την πτυχιακή μου εργασία με την κατάρτιση μιας βάσης δεδομένων στηριζόμενη στην τεχνολογία της Trados, της μεγαλύτερης εταιρείας μεταφραστικών μηνυμών.

Προκειμένου να καταρτίσω τη βάση μου εργάστηκα σε μια εφαρμογή της Trados που ονομάζεται Multiterm. Το Multiterm είναι ένα δυνάμει ηλεκτρονικό λεξικό που 'χτίζεται' από τον ίδιο το χρήστη. Η εφαρμογή παρέχει τα κατάλληλα εργαλεία ώστε το τελικό αποτέλεσμα να καλύπτει πλήρως και αποτελεσματικά τις ανάγκες του χρήστη. Ο κάτοχος του προγράμματος της Trados επιλέγει τα πεδία που χρειάζεται κι έτσι μπορεί να δημιουργήσει μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τον όρο, τον ορισμό, το συγκείμενο, την πηγή από όπου προήλθε ο όρος και ότι άλλο επιθυμεί ο χρήστης. Η ίδια η εφαρμογή επεξεργάζεται όλες τις εισαγωγές και τις ταξινομεί κατά αλφαβητική σειρά. Βεβαίως, η βάση αυτή μπορεί να είναι δίγλωσση ή ακόμη και πολύγλωσση και μάλιστα παρέχεται η δυνατότητα στο χρήστη να τροποποιεί τις γλώσσες και από μια ελληνογαλλική βάση να περνάει για παράδειγμα στην αντίστοιχη γαλλοελληνική με το πάτημα ενός κουμπιού. Μάλιστα, η ίδια η εφαρμογή προβαίνει στην αντίστοιχη αλφαβητική ταξινόμηση χωρίς να χρειάζεται ο χρήστης να καταναλώνει χρόνο για να ψάχνει να βρει τους όρους του.

Η σημασία αυτής της εφαρμογής είναι πολύ μεγάλη καθώς συμβάλλει στην γρήγορη ανάκτηση των δεδομένων που αναζητά ο χρήστης και μάλιστα σε ελάχιστο χρόνο γεγονός πολύ σημαντικό στην καθημερινότητα ενός μεταφραστή ή διερμηνέα.

**23. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Τα κρυμμένα γλωσσάρια

Διονύσης Γιαννίμπας

Ορολόγος-μεταφραστής
Στίλπωνος 15, 11636 Αθήνα

Τηλ.: 22990 66432
diongiannibas@ath.forthnet.gr

Πέτρος Πούγγουρας

Ορολόγος-μεταφραστής
Τραλλέων 3, 17121

Ν.Σμύρνη
Τηλ.:210 9343367
ppoungou@yahoo.gr

Ευτυχία Καραγκούνη

Αρχειονόμος-βιβλιοθηκονόμος
Μυκηνών 4, 13231

Πετρούπολη
Τηλ.:210 5986474
ekaragk@yahoo.gr

Θεματική Ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Δεν είναι λίγα τα δημοσιευμένα έργα στα οποία βρίσκουμε ενταγμένο, συνήθως με τη μορφή παραρτήματος, κάποιο γλωσσάριο με ορολογικό ενδιαφέρον. Ωστόσο τα γλωσσάρια αυτά, ακριβώς επειδή δεν αποτελούν το κυρίως περιεχόμενο του έργου όπου ανήκουν, παραμένουν από πολλές απόψεις στην αφάνεια. Είναι χαρακτηριστικό ότι και ο εντοπισμός τους ακόμη παρουσιάζει μεγάλες δυσχέρειες και απαιτεί συνδυασμό τεχνικών αναζήτησης.

Ενώ οι αναλογίες που παρουσιάζουν τα γλωσσάρια αυτά με το σύνθητες λεξικογραφημένο υλικό σε ειδικά θεματικά πεδία είναι εμφανείς, η επικουρική και συμπληρωματική λειτουργία που επιτελούν τους προσδίδει ορισμένα ιδιαίτερα γνωρίσματα. Σε κάθε περίπτωση, η πρακτική ορολογική αξία τους είναι σημαντική, μεταξύ άλλων διότι η θεματική εξειδίκευσή τους είναι συχνά τόσο έντονη που δεν απαντάται εύκολα σε αυτοτελείς εκδόσεις.

Στην ανακοίνωσή μας αναλύεται το μεθοδολογικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε αφενός για τον εντοπισμό των πληροφοριών που σχετίζονται με τα γλωσσάρια αυτά και αφετέρου για τη συστηματική καταγραφή και οργάνωσή τους με βάση τόσο τα γενικά πρότυπα βιβλιογραφικής περιγραφής όσο και τις ειδικές απαιτήσεις περιγραφής πηγών ορολογικού περιεχομένου. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται ευρήματα που συνδέονται με τυπολογικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του υπό εξέταση υλικού και εξετάζεται ο βαθμός συμβατότητάς του με την τρέχουσα ορογραφική πρακτική.

Τέλος, διατυπώνονται προτάσεις για την υιοθέτηση στοιχείων καλής πρακτικής κατά τη σύνταξη τέτοιων γλωσσαρίων και διερευνώνται δυνατότητες ευρύτερης αξιοποίησής τους μέσω αποτελεσματικότερης πρόσβασης στο περιεχόμενό τους.

24. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Το σχήμα τεκμηρίωσης γλωσσικών πόρων META-NET

Στέλιος Πιπερίδης, Πένυ Λαμπροπούλου, Μαρία Γαβριηλίδου

Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου / Ε.Κ. "Αθηνά"
Αρτέμιδος 6, 115 25 Μαρούσι
Τηλ. 210 6875300
{spip, penny, maria}@ilsp.athena-innovation.gr

Θεματική Ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της ανακοίνωσης αποτελεί το σχήμα μεταδεδομένων META-NET που έχει καταρτιστεί με σκοπό την τεκμηρίωση Γλωσσικών Πόρων (ΓΠ).

Ο όρος "ΓΠ" χρησιμοποιείται με την ευρεία έννοια, συμπεριλαμβάνοντας *πόρους δεδομένων* (κειμενικών, πολυμεσικών/πολυτροπικών και λεξικών δεδομένων, γραμματικών, γλωσσικών μοντέλων κτλ.) και *εργαλεία/τεχνολογίες/υπηρεσίες* που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία τους. Το προτεινόμενο σχήμα χρησιμοποιείται για την περιγραφή ΓΠ με σκοπό να διευκολυνθούν οι χρήστες κατά την αναζήτηση πόρων αλλά και οι πάροχοι ΓΠ που επιθυμούν τη διάθεση και πρόωθσή τους.

Πιο συγκεκριμένα, το σχήμα αυτό σκοπεύει (α) να καλύψει τις ανάγκες των παρόχων ΓΠ και των προσφερόμενων υπηρεσιών διάθεσής τους, καθώς και των τελικών χρηστών, (β) να παράσχει σαφή και σημασιολογικά διαφανή ορολογία, η οποία να υποστηρίζεται από ορισμούς, παραδείγματα και προτεινόμενες τιμές, (γ) να συμπεριλάβει στοιχεία κατάλληλα για την περιγραφή όλων των σταδίων του κύκλου ζωής ενός πόρου (προέλευσης, κατασκευής, επισημείωσης, διανομής κτλ.) και των βασικών χαρακτηριστικών της ταυτότητάς του (πνευματικών δικαιωμάτων, αδειών χρήσης, διαχειριστικών δεδομένων κτλ.) και (δ) να είναι συμβατό με τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα που αναφέρονται σε πρακτικές, μεθοδολογίες και διαδικασίες τεκμηρίωσης ώστε να εξασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα, η βιωσιμότητα και η διαλειτουργικότητά του με άλλα σχήματα και εργαλεία (π.χ. εργαλεία συγκομιδής).

Στην ανακοίνωση αναλύονται οι σχεδιαστικές αρχές του σχήματος, οι βασικές έννοιες, η οντολογία και η ταξινόμια των ΓΠ που υιοθετεί.

25. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Προβλήματα και ελλείψεις στα Ελληνο-Ισπανικά και Ισπανο-Ελληνικά λεξικά

Mariano Villegas Hernández

Δ. Ρούσσου 17.
11526 Αμπελόκηποι
Τηλ.: 210 3641412 / 6934020779
Ηλ.Ταχ.: tantalo_es@hotmail.com

Θεματική Ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκμάθηση της ισπανικής γλώσσας στην Ελλάδα έχει αυξηθεί αισθητά κατά τη διάρκεια των τελευταίων είκοσι χρόνων. Η έντονη της παρουσία, αφενός σε ανώτατα και μεσαία εκπαιδευτικά ιδρύματα αλλά και σε κέντρα ξένων γλωσσών, κρατικά και ιδιωτικά, και αφετέρου, η μεγάλη συμμετοχή των ελλήνων στις εξετάσεις πιστοποίησης του Ινστιτούτο Θερβάντες και του ανερχόμενου, στην περίπτωση των ισπανικών, Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, δείχνουν πως βρίσκεται ανάμεσα στις πιο δημοφιλείς ξένες γλώσσες στη χώρα.

Το εν λόγω φαινόμενο ήταν λογικό να δημιουργήσει στην αγορά την ζήτηση από πλευράς μαθητών, δασκάλων, καθηγητών αλλά και μεταφραστών, υλικού λεξικογραφικού και ορολογικού χαρακτήρα που να διευκολύνει τη διαδικασία της εκμάθησης της γλώσσας και την ενασχόληση με αυτή. Αυτό το κενό έσπευσαν να καλύψουν οι εκδοτικοί οίκοι με τη βοήθεια επιστημόνων, έχοντας ως αποτέλεσμα την ποικιλία δημοσιευμάτων που σήμερα γεμίζουν, ως ένα βαθμό, τα ράφια βιβλιοπωλείων και βιβλιοθηκών.

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να προβάλει τα πιο δημοφιλή και σημαντικά από αυτά τα δημοσιεύματα μαζί με μια τεκμηριωμένη ανάλυση που θα παρουσιάσει τα πιθανά προβλήματα στη δομή και τη χρήση τους, και τις ελλείψεις που αυτά εμφανίζουν. Για μια πιο σαφή ανάγνωση αυτών των ζητημάτων, τα αντικείμενα προς ανάλυση θα χωριστούν σε τρεις κατηγορίες όσον αφορά στη φύση τους: αμιγώς δίγλωσσα λεξικά, πολύγλωσσα εικονογραφημένα λεξικά που περιλαμβάνουν την ισπανική και την ελληνική, και γλωσσάρια εξειδικευμένης ορολογίας.

**26. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Διαδικτυακό ελληνοαγγλικό βιβλιοθηκονομικό λεξικό

Ιωάννα Ανδρέου

Βιβλιοθηκονόμος, MSc Πολιτιστική Πολιτική Επικοινωνία και Διοίκηση
Αρκαδίας 22, Αμπελόκηποι
Τηλ. 6946642790
Φαξ. 2107246944
e-mail: iandreou@haef.gr, annnaoi@gmail.com

Θεματική Ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Επιστήμη της Πληροφόρησης διέπεται όλο και περισσότερο από τη διεπιστημονικότητα, συμπορευόμενη –εν μέρει– με επιστήμες όπως η Αρχαιονομία, η Πληροφορική και η Παιδαγωγική επιστήμη, αλληλοσυμπληρώνοντας με τον τρόπο αυτό το επιστημονικό πεδίο δράσης τους. Ωστόσο, το σύνολο των ειδικών όρων που χρησιμοποιούνται στην Επιστήμη της Πληροφόρησης την καθορίζουν, αλλά και τη διαχωρίζουν από κάθε άλλο επιστημονικό τομέα, προσδίδοντάς της – μαζί με όλες τις υπόλοιπες παραμέτρους– την υπόστασή της.

Η ορολογία βοηθάει στη συνταυτισμένη επικοινωνία και συνεννόηση. Επιζητείται λοιπόν η σωστά τυποποιημένη απόδοση ξένων όρων, στους οποίους να στηρίζεται η Επιστήμη της Πληροφόρησης στην ελληνική γλώσσα, για την επίτευξη αγαστής επικοινωνίας μεταξύ των επαγγελματιών διεθνώς.

Στην Επιστήμη της Πληροφόρησης η δόκιμη απόδοση, προσαρμογή και ένταξη ξένων όρων στην ελληνική βιβλιοθηκονομική ορολογία γίνεται επιτακτική ανάγκη, ιδίως σε περιόδους ραγδαίων εξελίξεων όπου η εισαγωγή νέων όρων από την ξενόγλωσση βιβλιογραφία πραγματοποιείται με ταχύτητα, χάρη στη διεύρυνση της χρήσης του Διαδικτύου. Με τις σκέψεις αυτές ξεκίνησε η δημιουργία ενός δίγλωσσου ελληνοαγγλικού διαδικτυακού λεξικού με τη βοήθεια των επιτευγμάτων του Ιστού δεύτερης γενιάς (Web 2.0).

Σκοπός ενός τέτοιου λεξικού είναι η κάλυψη του διαπιστωμένου κενού στο θέμα της μετάφρασης της συγκεκριμένης επιστημονικής ορολογίας, μέσω ενός λεξικογραφικού εργαλείου που επιχειρεί τη συνολική καταγραφή των ελληνικών όρων που διέπουν την Επιστήμη της Πληροφόρησης και ταυτόχρονα την απόδοση των όρων αυτών στην αγγλική γλώσσα. Στόχος του λεξικού είναι η τυποποίηση των όρων και η δημιουργία ενός αξιόπιστου επιστημονικού εργαλείου.

Η ανθολόγηση των όρων έγινε βάσει έγκυρων βιβλιοθηκονομικών εγχειριδίων αλλά και βάσει του συστήματος βάσεων δεδομένων ορολογίας ΙΑΤΕ. Το λεξικό δημιουργήθηκε και στήθηκε χρησιμοποιώντας την ελεύθερη διαδικτυακή πλατφόρμα wiki προσδίδοντας του έναν φιλικό χαρακτήρα και φιλοδοξώντας να αποτελέσει μέσο διάχυσης των όρων αυτών σε όλους, ανεξαρτήτως επιστημονικής κατεύθυνσης και κατάρτισης.

27. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

EcoLexicon: Το συγκείμενο ως παράγοντας διαμόρφωσης γνωσιακών βάσεων εξειδικευμένης ορολογίας¹

Alejandro García-Aragón

Υποψήφιος Διδάκτορας και Βοηθός Ερευνητής
Σχολή Μετάφρασης και Διερμηνείας
Πανεπιστήμιο της Γρανάδας (Ισπανία)
Τηλέφωνο: +34646702611
Τηλεομοιότυπο: +34958244104
aga@ugr.es

Θεματική Ενότητα: 4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το EcoLexicon είναι μια γνωσιακή βάση ορολογίας (ΓΒΟ) για το περιβάλλον, η οποία δημιουργήθηκε με σκοπό την κάλυψη επικοινωνιακών και γνωσιακών αναγκών διαφόρων χρηστών, π.χ. μεταφραστών, κειμενογράφων τεχνικών εγχειριδίων, ακόμα και περιβαλλοντολόγων. Σύμφωνα με τους Meyer et al. [1992], οι ΓΒΟ θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν εννοιολογικές δομές οι οποίες προσιδιάζουν με τον τρόπο που οι έννοιες (concepts) συσχετίζονται στον ανθρώπινο νου. Από νευρολογική άποψη, ο Barsalou [2009: 1283] επισημαίνει ότι μια έννοια παράγει ένα ευρύ φάσμα πλαισιωμένων εννοιοποιήσεων (situated conceptualizations) σε συγκεκριμένα συγκείμενα, το οποίο καθορίζει τον τύπο και τον αριθμό των εννοιών προς συσχέτιση. Συνεπώς, οποιαδήποτε θεωρία για την ανάκτηση και τη γνώση εξειδικευμένων εννοιών καθώς και ο σχεδιασμός γνωσιακών πόρων για εξειδικευμένες έννοιες θα πρέπει να έχουν ως αφετηρία τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται οι σημασιολογικές πληροφορίες στον ανθρώπινο εγκέφαλο [Faber 2010]. Επιπλέον, επειδή η κατηγοριοποίηση είναι εξίσου μια δυναμική διαδικασία που εξαρτάται από το συγκείμενο, η διαδικασία απεικόνισης και ανάκτησης εξειδικευμένων εννοιών/όρων θα πρέπει να εστιάζει στις διαφοροποιήσεις του συγκειμένου (εννοιολογικό πλαίσιο). Το εννοιολογικό πλαίσιο αποτελείται τόσο από εξωτερικούς (καταστασιακούς και πολιτισμικούς) όσο και από εσωτερικούς γνωσιακούς παράγοντες που αλληλεπιδρούν [House 2006: 342]. Αυτή η άποψη συμβαδίζει με την αντίληψη της γλώσσας ως ενεργής διαδικασίας, σύμφωνα με την οποία το σημανόμενο εξαρτάται από την εκάστοτε χρήση της γλωσσικής μορφής [Reimerink et al. 2010]. Στην παρούσα ανακοίνωση, περιγράφουμε εν συντομία κάθε τμήμα του ορολογικού πόρου/εργαλείου μας και εξηγούμε πώς το EcoLexicon έχει συγκεκριμενοποιηθεί σύμφωνα με ορολογικές και εννοιολογικές πληροφορίες. Η εννοιολογική συγκεκριμενοποίηση των λημμάτων του EcoLexicon διαρθρώνεται σε τομείς που βασίζονται στον ρόλο (role-based domains) και συγκεκριμενικούς τομείς (contextual domains), ενώ η ορολογική συγκεκριμενοποίηση βασίζεται σε συγκεκριμενικούς τομείς και καταστάσεις χρήσεων. Συνεπώς, το συγκείμενο είναι διμερές, επειδή λαμβάνουμε υπόψη το αναφορικό συγκείμενο (referential context) των εννοιών στον πραγματικό κόσμο, αλλά και το επικοινωνιακό και γνωσιακό συγκείμενο των χρηστών.

Λέξεις-κλειδιά: συγκείμενο, δυναμικότητα εννοιών (dynamism), ανα-εννοιοποίηση (reconceptualization), περιβαλλοντολογική γνώση, ΓΒΟ

Βιβλιογραφία

Austin, John L. (1962). *How to do things with words*. Clarendon, Oxford.
Barsalou, L.W. (2005). "Situated conceptualization". In H. Cohen. & C. Lefebvre. Eds. *Handbook of Categorization in Cognitive Science* p. 619-650. St. Louis.

¹ This research was supported by an FPU grant (Formación de Profesorado Universitario) from the Spanish Ministry of Education.

- Barsalou, L.W. (2009). "Simulation, situated conceptualization and prediction". *Philosophical Transactions of the Royal Society of London: Biological Sciences*, 364: 1281-1289.
- Evans, V. (in press). "Cognitive linguistics". In Cummings, L. (ed.), *Encyclopedia of pragmatics*, in press. Available at: <http://www.vyvevans.net/cognitiveLinguisticsPRAG-ENCYC.pdf>
- Faber, P., León Araúz, P., Prieto Velasco, J.A. and Reimerink, A. (2007). "Linking Images and Words: the description of specialized concepts (extended version)". *International Journal of Lexicography* 20:1, 39-65.
- Faber, P., Montero Martínez, S., Castro Prieto, M.C., Senso Ruiz, J., Prieto Velasco, J.A., León Araúz, P., Márquez Linares, C.F. and Vega Expósito, M. (2006). "Process-oriented terminology management in the domain of Coastal Engineering". *Terminology* 12: 2, 189-213.
- Gadamer, Hans G. (1995). *Truth and Method*. Continuum, New York.
- GEMET (2004). "About GEMET. General Multilingual Environmental Thesaurus", 2004. Available at: <http://www.eionet.europa.eu/gemet/about>
- Guha R. V. (1991). *Contexts: A Formalization and Some Applications*, Stanford PhD Thesis.
- House, Juliane (2006). "Text and context in translation". *Journal of Pragmatics* 38: 338-358.
- Kageura, K. (1997). "Multifaceted/Multidimensional concept systems". In Wright, S.E. and Budin, G. (eds.), *Handbook of Terminology Management: Basic Aspects of Terminology Management*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 119-32.
- Langacker, R. W. (1987). *Foundations of cognitive grammar: theoretical prerequisites*, Vol 1. Stanford: Stanford University Press.
- León Araúz, P. and Faber, P. (2010). "Natural and contextual constraints for domain-specific relations". *Proceedings of Semantic relations. Theory and Applications*. Malta.
- León Araúz, P., A. Reimerink, P. Faber (2009a). "PuertoTerm and MarcoCosta: a frame-based knowledge base for the environmental domain". *Journal of Multicultural Research*. 1 (1), 47-70, 2009a.
- León Araúz, P., P. Magaña Redondo, and P. Faber (2009b). "Managing inner and outer overinformation in Ecolexicon: an environmental ontology". In *Proceedings of the 8th International Conference on Terminology and Artificial Intelligence*. Toulouse, France.
- Meyer, I., Bowker, L. and Eck, K. (1992). "COGNITERM: An experiment in building a knowledge-based term bank", *Proceedings of Euralex '92*, 159-172.
- Newsom, D. and J. Haynes (2004). *Public Relations Writing: Form and Style* (7th ed.). Belmont, CA: Wadsworth, 236.
- Reimerink, A., García de Quesada, M., Montero Martínez, S. (2010). "Contextual information in terminological bases: a multimodal approach". *Journal of pragmatics*. 42-7, 2010.
- Reimerink, A. and P. Faber (2009). "A frame-based knowledge base for the environment". *Proceedings of Towards e-Environment*, Prague.
- Sperber, Dan; Wilson, Deirdre (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Mitt Press, Cambridge MA (2nd edition 1995. Blackwell, Oxford).
- Sperber, Dan; Wilson, Deirdre (1995). Postface to the second edition of *Relevance: Communication and Cognition*, Blackwell, Oxford.
- Yeh, W. and Barsalou, L.W. (2006). "The situated nature of concepts". *American Journal of Psychology* 119, 349-384, 2006.

28. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Ορολογία Διοίκησης Έργων

Κωνσταντίνος Κηρυτόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής,
Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 157 80 Ζωγράφου,
210 772 3491, kkir@mail.ntua.gr

Θεματική Ενότητα: 5

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διοίκηση έργων εμφανίστηκε ως πεδίο επιστήμης τη δεκαετία του 1950 κατά την προσπάθεια των επιστημόνων να προβλέψουν τις διάρκειες των έργων. Σε εκείνη την περίοδο η διοίκηση έργων περιοριζόταν σε εφαρμογές επιχειρησιακής έρευνας και ειδικότερα στη θεωρία των γράφων. Στο σύγχρονο πολυσύνθετο και πολύπλοκο περιβάλλον των επιχειρήσεων, η διοίκηση των έργων, απαιτεί εξειδικευμένες και σύγχρονες γνώσεις σε ζητήματα και μεθόδους διαχείρισης, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Καθίσταται δε, τόσο απαραίτητη όσο και οι ίδιοι οι πόροι που απαιτούνται για την εκτέλεση ενός έργου. Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει στη δημιουργία πληθώρας βιβλίων, μεθόδων και προτύπων που αντικειμενικό στόχο έχουν τη βελτιστοποίηση της διοίκησης των έργων.

Η ξενόγλωσση βιβλιογραφία σχετικά με τη διοίκηση έργων είναι αρκετά εκτεταμένη, ωστόσο παρουσιάζεται μια σαφής σύγκλιση των απόψεων και της ορολογίας. Οι διάφορες προσεγγίσεις διαφέρουν ως προς το βαθμό λεπτομέρειας, αλλά όχι ως προς το ουσιαστικό περιεχόμενο.

Στην ελληνική βιβλιογραφία όπως, δυστυχώς, σε όλους τους τομείς των επιστημών διοίκησης, έτσι και σε αυτόν, χρησιμοποιούνται συχνά ξενόγλωσσοι όροι δεδομένου ότι δεν υπάρχει παγιωμένη ελληνική ορολογία.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η αντιστοίχιση των κύριων ξενόγλωσσων όρων σε ελληνικούς, καθώς και η πρόταση συγκεκριμένης ελληνικής ορολογίας. Η προτεινόμενη ορολογία προκύπτει από την επεξεργασία των ελληνικών αναφορών (σχετικά βιβλία, νομοθεσία, πρότυπο ΕΛΟΤ1429 κ.λπ.) και τη σύνθεσή τους σε ένα κατάλογο προτεινόμενης ορολογίας για τη διοίκηση έργων.

Μέσω της εργασίας αυτής αναμένεται να ξεκινήσει ένας γόνιμος διάλογος για την επιλογή των κατάλληλων όρων μεταξύ των υπαρχόντων για την απόδοση των ξενόγλωσσων όρων αλλά και η υιοθέτηση νέων εκεί όπου δεν υπάρχει προτεινόμενη μετάφραση.

29. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Ο όρος «ιδιωματική έκφραση» στην ελληνική και την ισπανική γλώσσα

Ευλαμπία Κ. Χέλμη

Υπομήφια διδάκτωρ του Τμήματος Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Διοικητική Υπάλληλος Πανεπιστημίου Αθηνών
Καλισσίων 28, 152 36, Παλαιά Πεντέλη, Αττική
Τηλ.: 210-6669271 (οικίας), 6972-297491
Ηλ-ταχ.: ehelmi@lib.uoa.gr, elinahelmi@yahoo.com

Θεματική Ενότητα: 5

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι ιδιωματικές εκφράσεις αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο τόσο στην ελληνική όσο και την ισπανική γλωσσολογία, και ειδικά στη λεξικογραφία. Θεωρούνται μέρος του γλωσσικού πλούτου κάθε γλώσσας, ενώ μεταφέρουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία και ιδιοσυγκρασία του κάθε λαού. Η μελέτη τους επεκτείνεται και σε άλλους τομείς, όπως η μετάφραση και η μεταφρασεολογία, η διερμηνεία, η φρασεολογία και η φρασεοδιδασκτική, η διδασκαλία των ξένων γλωσσών κ.α. Χρησιμοποιούνται καθημερινά στον προφορικό λόγο, ενώ έχουν έντονη παρουσία και σε γραπτά κείμενα, κυρίως λογοτεχνικά και δημοσιογραφικά. Δεν αφορούν μόνο τους φυσικούς ομιλητές μιας γλώσσας, αλλά και εκείνους που ενδιαφέρονται για την ολοκληρωμένη εκμάθησή της. Ανάλογα με τον τρόπο που χρησιμοποιούνται, προσδίδουν διαφορετικές αποχρώσεις στη γλώσσα.

Παρά το γεγονός ότι οι ιδιωματικές εκφράσεις είναι ένα τόσο χαρακτηριστικό κομμάτι όλων των γλωσσών, δεν φαίνεται να τους δίνεται η δέουσα σημασία. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να προσφέρει μία ανάλυση και αποτύπωση των ποικίλων όρων που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τον όρο «ιδιωματική έκφραση» στα Ελληνικά και Ισπανικά. Συγκεκριμένα πραγματοποιείται μία αναζήτηση και καταγραφή των όρων που αναφέρονται τόσο στα γενικά όσο και στα ειδικά λεξικά των δύο υπό εξέταση γλωσσών, με αναφορά και στους ορισμούς που τους συνοδεύουν, ενώ παράλληλα επιχειρείται και παρουσιάζεται μία πρόταση απόδοσης και αντιστοιχίας των όρων αυτών από τη μία γλώσσα στην άλλη.

30. 8th Conference “Hellenic Language and Terminology”
Athens, GREECE, 10-12 November 2011

**It is about time for a comprehensive terminology policy
and implementation in Europe**

Jan Roukens

Board member of language associations, advisor scientific publishing
Eduard Beneslaan 100
1080 Brussels
Tel. +32 2 465 48 26
e-mail jroukens@hotmail.com

Θεματική Ενότητα: 7

ABSTRACT

In the mid-nineties the author, then in the European Commission, set out to develop a comprehensive approach to the development of terminology in Europe, including the formulation of a number of infrastructural measures to provide a firm basis and cohesion for the terminology research, development and applications.

Admittedly, much has happened since then, due to the many individuals taking initiatives and responsibility. But the system approach to research, development and application (R&D&A) which was in the minds of the experts and administrators at the time, cannot be observed. Even less if the geographical parameter, Europe, is taken into account.

The author claims that it is now time to assess where we are with respect to terminology R&D&A in Europe. To identify what needs to be done and the bottlenecks that delay efforts to make substantial progress towards what needs to be achieved. He will list major elements of a comprehensive terminology policy, including goals and the cohesion networks.

He will stress the need for initiative on the level of the Member States of the EU, but he is also convinced that without the coordinating role of the European Commission the whole system will not be established and will obviously not work. But he is also convinced that if there is no complementary approach challenging the communities-of-experts, the initiative will collapse as well.

31. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Γλωσσικό ζήτημα και επιστημονική ορολογία: μια διερεύνηση διαδρομών και συναντήσεων

Κατερίνα Τοράκη

Χημικός Μηχανικός
Συντονίστρια της Επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21
Γαρητού 132 15343 Αθήνα
τηλ. 6977128044
toraki@tee.gr

Θεματική Ενότητα: 7

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εισήγηση παρουσιάζονται οι διαδρομές ανάπτυξης και καθιέρωσης της ελληνικής επιστημονικής ορολογίας, σε μια προσπάθεια σύνδεσης με την εξέλιξη του γλωσσικού ζητήματος στην Ελλάδα.

Αρχικά, και μέσα από βιβλιογραφικές αναφορές, δίνεται η γενική εικόνα του προβληματισμού για τη γλώσσα και την ορολογία σε ειδικά επιστημονικά πεδία, όπως στην ιατρική, στη νομική κ.ά. σε σχέση με τη χρήση της δημοτικής και της καθαρεύουσας, το δανεισμό και τη χρήση ξενόγλωσσων όρων κτλ.

Ειδικότερα, και δεδομένου ότι σκοπός της παρούσας εργασίας είναι κύρια η αναζήτηση τυχόν συσχέτισης ανάμεσα στην εξέλιξη της τεχνικής ορολογίας με το γλωσσικό ζήτημα στην Ελλάδα, διερευνώνται διαχρονικά οι πολιτικές και οι θέσεις των επιστημονικών φορέων όπως του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας στα θέματα της γλώσσας και της ορολογίας, καθώς και οι χρήσεις της γλώσσας από τους επιστήμονες και ειδικά τους μηχανικούς μέσα από τα κείμενα σε βιβλία, άρθρα, διαφημίσεις κ.ά.

Καταγράφονται τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τα κείμενα αυτά ως προς τη μορφή της γλώσσας, την ειδική ορολογία που χρησιμοποιούν και τη χρήση ξενόγλωσσων όρων, ενώ επισημαίνονται περιπτώσεις και διατυπώνεται ο προβληματισμός για τη χρήση δημοτικής ή καθαρεύουσας με διάκριση ανάλογα με το είδος κειμένου ή σε συγκεκριμένες λεκτικές μορφές αντίθετα από το υφιστάμενο γλωσσικό καθεστώς. Γίνεται μια προσπάθεια να ερμηνευτούν τα στοιχεία αυτά με κριτήρια όχι μόνο γλωσσικά, αλλά επίσης ιστορικά και κοινωνικά και να συνδεθεί η γλωσσική συμπεριφορά των μηχανικών και όσων άλλων χρησιμοποιούν την τεχνική ορολογία με την πολιτική και το επίπεδο ανάπτυξης των επιστημών και της τεχνολογίας στην Ελλάδα.

**32. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Ελληνικοί νεολογισμοί σε μεταφράσματα θεσμικών οργάνων της ΕΕ

Μιχάλης Καλλέργης

Μεταφραστής στη Μεταφραστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Commission européenne,
(G-6, 7/25)
B-1049 Bruxelles, BELGIQUE
Αρ. τηλ.: 00 32 2 29 60092
Ηλ.ταχ.:
michael.kallergis@ce.europa.eu

Μαριζέτα Γεωργουλέα

Μεταφράστρια στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

CESE
rue de Trèves, 74 (TRE 6012)
B-1040 Bruxelles, BELGIQUE
Αρ. τηλ.: 00 32 2 546 9301
Ηλ.ταχ.:
mariazoe.georgoulea@eesc.europa.eu

Βασίλης Θωμόπουλος

Μεταφραστής στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

CESE
rue de Trèves, 74 (TRE 6032)
B-1040 Bruxelles, BELGIQUE
Αρ. τηλ.: 00 32 2 546 9534
Ηλ.ταχ.:
vasilios.thomopoulos@eesc.europa.eu

Θεματική Ενότητα: 7

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρουσίαση θα επικεντρωθεί, επιλεκτικά και όχι εξαντλητικά, σε ελληνικούς νεολογισμούς που έχουν δημιουργηθεί στις μεταφραστικές υπηρεσίες των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την ένταξη της Ελλάδας στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες το 1981 μέχρι σήμερα.

Για τις ανάγκες της παρουσίασης θα δοθούν στοιχεία σχετικά με την έννοια του «νεολογισμού», τους τρόπους σχηματισμού του και τα είδη του, ώστε να είναι στη συνέχεια δυνατόν να χαρακτηριστούν και να καταταχθούν οι νεολογισμοί που θα συλλεχθούν.

Η συλλογή θα γίνει αφενός από νομοθετικά και άλλα κείμενα των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γενικά ή τομεακά, που θα επιλεγθούν, και αφετέρου εμπειρικά, με σκοπό να προκύψει ένα — κατ' ανάγκη μη εξαντλητικό, αλλά ικανό και όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό — δείγμα.

Στην παρουσίαση θα εξεταστεί το φαινόμενο της παραγωγής νεολογισμών σε έναν πολύγλωσσο και πολυπράγμονα χώρο, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα, θα επιχειρηθούν η περιγραφή των νεολογισμών, ο προσδιορισμός των αιτίων και των αναγκών και των κριτηρίων, που οδήγησαν στη δημιουργία τους και, με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών εργαλείων που χρησιμοποιούν οι μεταφραστικές υπηρεσίες της ΕΕ, ο εντοπισμός της αρχικής εμφάνισης ορισμένων από αυτούς και η ιχνηλάτηση της μετέπειτα πορείας τους (επιβίωση και επικράτησή τους, υιοθέτηση, επικράτηση, επιρροή, αντικατάσταση ή απόρριψή τους από το εθνικό πλαίσιο της Ελλάδας και της Κύπρου). Θα παρατεθούν συγκεκριμένα παραδείγματα.

Τέλος, θα γίνει εκτίμηση της σχετικής σημασίας του θέματος για τη σύγχρονη ελληνική γλώσσα σε διάφορους τομείς (ακαδημαϊκός τομέας, νομοθεσία, Τύπος, κ.λπ.), θα αντληθούν συμπεράσματα και θα διατυπωθούν πρακτικές συστάσεις.

**33. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Η υπαγωγή της υψηλής προφορικότητας στον όρο «εικονική ευμένεια»

Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη,

Λέκτορας Ελληνικής Γλώσσας και Γλωσσολογίας
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (υπό τοποθέτηση)

Αγνώστου Στρατιώτου 11, Λάρισα, 41222
Τηλ.: 6932-486855, 2410-617006
nitsi@sch.gr

Θεματική ενότητα: 7

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το συγκεκριμένο κείμενο επιχειρείται η συνδρομή στον σύγχρονο ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας, καθώς καταδεικνύεται η σχέση ανάμεσα στον νεοεισαγόμενο όρο της «εικονικής ευμένειας» και το φαινόμενο της υψηλής προφορικότητας του λόγου σε διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις. Οι περιστάσεις αυτές αφορούν τον ιδιωτικό ή δημόσιο λόγο, ή και τη μεταξύ τους διαπλοκή. Καταρχάς ορίζονται οι έννοιες και ακολούθως περιγράφονται οι τρόποι με τους οποίους η πραγμάτωση της προφορικότητας λειτουργεί υπέρ της εμβάθυνσης του συνομιλιακού ύφους. Όπως υποστηρίζεται η υιοθέτηση θεμελιωδών στοιχείων από τον προφορικό λόγο ή και τον άτυπο καθημερινό, ακόμη και για περιπτώσεις οι οποίες εντάσσονται στη δημόσια σφαίρα, μπορεί να διευκολύνει την ιδεολογική επιβάρυνση των εκπεμπόμενων μηνυμάτων.

Η προφορικότητα αναλύεται ως ανεξάρτητος όρος, αλλά και σε αντιδιαστολή με την έννοια της εγγραμματοσύνης. Με βάση τη θέση ότι η εγγραμματοσύνη σηματοδοτεί τη στροφή προς την ενδοσκοπήση και την αυτοψυχολόγηση, ενώ η προφορικότητα προς την εξωστρέφεια και την επικοινωνία, εξηγείται ο τρόπος υπαγωγής της δεύτερης στην υπηρεσία της απατηλής οικειότητας. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν κατατείνει πάντοτε στην υποβοήθηση αμιγώς ανιδιοτελών στόχων, όπως θα ήταν ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων εξουσίας μεταξύ πομπού και αποδεκτών.

Ως χαρακτηριστικό πεδίο χρησιμοποίησης της προφορικότητας για τις ανάγκες της «στάσης εικονικής ευμένειας» εξετάζεται ο τηλεοπτικός δημοσιογραφικός λόγος, καθώς, όπως αποδεικνύεται με συγκεκριμένα «τεμάχια λόγου», οικειοποιείται πολλά στοιχεία από τον καθημερινό γλωσσικό κώδικα και εξελίσσεται σε ένα τυπικό δείγμα του ιδιωτικού λόγου. Οι λόγοι της υιοθέτησης της υψηλής προφορικότητας είναι συνήθως ιδεολογικοί, κοινωνικοί, αλλά και οικονομικού περιεχομένου. Αδρομερώς, η διάρθρωση και ο ευρύτερος σχεδιασμός του λόγου και μάλιστα με συγκεκριμένη εκζήτηση επηρεάζεται τόσο από ευρύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά σχήματα, όσο και από δυναμικά αναπτυσσόμενους παράγοντες στη διάρκεια της επικοινωνίας, όπως είναι η υπηρετήση της εμπορευματικής λειτουργίας.

**34. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Οι ελληνικές λέξεις ως μέσο διεθνοποίησης εννοιών

Eka Tchkoidze

επίκουρη καθηγήτρια, Ilia State University, Τιφλίδα, Γεωργία

Ταχυδρομική διεύθυνση και τηλέφωνο μέχρι τις 15 Ιουλίου:
Centro de Estudios Bizantinos, Neogriegos y Chipriotas,
Eka Tchkoidze, C/Gran Via 9-2o A, 18001 Granada, SPAIN
Τηλ.: +34633-775984

Ταχυδρομική διεύθυνση και τηλέφωνο μετά τις 15 Ιουλίου:
Eka Tchkoidze, B. Khmel'nitsky Street, Korpus 4A, Flat 3, 0136, Tbilisi, Georgia
Τηλ.: +995-93678718
Ηλ.ταχ: ekats21@hotmail.com

Θεματική Ενότητα: 7

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τη μεσαιωνική περίοδο καμία άλλη γλώσσα δεν επηρέασε τη γεωργιανή γλώσσα όσο η ελληνική. Αυτό άλλωστε ήταν αναμενόμενο. Με τη μεταστροφή στο χριστιανισμό (περίπου το 337) και την αποδοχή του δυοφυστικού δόγματος της Δ' Εκκλησιαστικής Συνόδου της Χαλκηδόνος το 451, η Γεωργία έγινε ένα από τα πλέον σταθερά μέλη της βυζαντινής κοινοπολιτείας. Με τη θρησκευτική αλλαγή που καθόρισε και τον πολιτικό προσανατολισμό της χώρας έγινε πλέον σαφής η ανάγκη της τυποποίησης της γεωργιανής γλώσσας, καθώς είχαν προκύψει πολλές έννοιες που έπρεπε να αποδοθούν με ή χωρίς μετάφραση των ελληνικών λέξεων. Σε αυτό το πλαίσιο έχει ενδιαφέρον να ερευνηθεί κανείς το πώς έγινε η διεθνοποίηση μερικών εννοιών μέσω της ελληνικής γλώσσας στην ίδια την αυτοκρατορία.

Το κείμενο που θα εξεταστεί στην παρούσα ανακοίνωση έχει συγγραφεί το 1042-1044 από τον λόγιο Γεωργιανό μοναχό Γεώργιο Αγιορείτη. Το κείμενο με τίτλο «Βίος και Πολιτεία των οσίων πατέρων ημών Ιωάννου και του Ευθυμίου» αναφέρεται λεπτομερώς στην εγκατάσταση των πρώτων Γεωργιανών πατέρων στο Άγιον όρος τη δεκαετία του 960, την ίδρυση της Μονής Ιβήρων (980/983) και την ιστορία της μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1040. Δεδομένου ότι το κείμενο δημιουργήθηκε στο ελληνόγλωσσο περιβάλλον είναι λογική η ευρεία χρήση των ελληνικών λέξεων. Οι λέξεις αυτές ανήκουν σε διάφορες κατηγορίες, όπως: τίτλοι (οικονόμος, επιστάτης, επιτηρητής, διάκονος), αντικείμενα (κανδήλι), μοναστικοί όροι (μοναστήρι, λαύρα, μονάζων, εκκλησία, τράπεζα, ευλογία) και διάφορα άλλα (αποθήκη, εξορία). Αποδίδονται ενίοτε ακριβώς ως έχει στα ελληνικά, ή προσαρμόζονται στα γλωσσολογικά δεδομένα της γεωργιανής γλώσσας. Όλες αυτές οι λέξεις θα εξεταστούν στην παρούσα ανακοίνωση. Μία τέτοια έρευνα θα μας επιτρέψει να κατανοήσουμε καλύτερα τις φάσεις της διεθνοποίησης ορισμένων ελληνικών λέξεων.

**35. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

**Τα προσόντα του πιστοποιημένου διαχειριστή Ορολογίας σύμφωνα με την
ECQA (European Certification & Qualification Association)**

Θάνος Μεντζελόπουλος

Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας, Υπ.Δρ. ΤΞΓΜΔ, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Δ/ση: Αγίου Αθανασίου 59, Αίγιο, ΤΚ 25100
Τηλ: 6944202609
Email: thanosmen@gmail.com

Θεματική Ενότητα: 8

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μια μελέτη πάνω στα απαιτούμενα προσόντα και ικανότητες του πιστοποιημένου διαχειριστή Ορολογίας σύμφωνα με την ECQA (European Certification & Qualification Association = Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πιστοποίησης και Εξειδίκευσης).

Εδώ εξετάζονται θέματα όπως ο τόσο σημαντικός ρόλος της σωστής διαχείρισης Ορολογίας στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον, τα διάφορα μοντέλα διαχείρισης ορολογικού υλικού, η διαχείριση τόσο μονόγλωσσης όσο και πολύγλωσσης ορολογίας και ορολογικών πονημάτων, οι συνεργασίες με παρεμφερή τμήματα οργανισμών και επιχειρήσεων, η δημιουργία νέων εξειδικευμένων αλλά και η αξιοποίηση των υπαρχόντων σύγχρονων ορολογικών βάσεων δεδομένων, ορολογικών συλλογών και του διαδικτύου, η δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων εργασίας, η διαχείριση συγκρούσεων καθώς και διάφορα νομικά θέματα όπως η κατοχύρωση πνευματικής ιδιοκτησίας κλπ.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο θέμα της τυποποίησης και εγχωριοποίησης ορολογίας καθώς και λογισμικού, ενώ καθίσταται πλέον σαφές ότι ο σύγχρονος και επαγγελματίας διαχειριστής Ορολογίας θα πρέπει να διακρίνεται από ευελιξία όσον αφορά στην αξιοποίηση των ορολογικών πόρων, ορθή κρίση ως προς την εκτίμηση καταστάσεων και τη διεξαγωγή ελέγχων ποιότητας, αλλά κυρίως από ανοιχτούς γνωστικούς ορίζοντες προκειμένου να φέρει εις πέρας το ορολογικό έργο που του έχει ανατεθεί εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων.

Στο τέλος γίνεται και μικρή αναφορά στις εξετάσεις της ECQA για τη χορήγηση του διπλώματος «Πιστοποίησης Διαχείρισης Ορολογίας» και τις προοπτικές αξιοποίησής του, ενώ επιχειρείται και μια διερεύνηση των αναγκών της ελληνικής γλώσσας για πιστοποιημένους διαχειριστές ορολογίας και του τρόπου που αυτοί θα βοηθούσαν στην επιστημονική εισαγωγή, μετάφραση και χρήση των ειδικών όρων.

**36. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

**Ζητήματα Τυποποίησης στην Ορολογία – Ο ρόλος και οι δράσεις της
Επιτροπής Ορολογίας TE21 του ΕΛΟΤ**

Μαριάννα Κατσογιάννου

Γλωσσολόγος
Καθηγήτρια Παν. Κύπρου
Ταχυδρ. Κιβ. 20537
1678 Λευκωσία
Τηλ. +357 22 892363
Ηλ-ταχ.: marianna@ucy.ac.cy

Κατερίνα Τοράκη

Χημικός Μηχανικός
Συντονίστρια της Επιτροπής TE21
Γαρητού 132
15343 Αθήνα
Τηλ.: 6977128044
Ηλ-ταχ.: toraki@tee.gr

Θεματική Ενότητα: 8

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται η λειτουργία και η δράση της Τεχνικής Επιτροπής TE21 «Αρχές της Ορολογίας» του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης. Κύριο αντικείμενο της TE21 είναι η ενασχόληση με τα ζητήματα της τυποποίησης στην Ορολογία και συγκεκριμένα με τη θέσπιση και υιοθέτηση των κανόνων ορολογίας, με την επεξεργασία και απόδοση στην ελληνική των προτύπων του ISO στον τομέα της Ορολογίας, με την επεξεργασία για έκδοση αντίστοιχων ή ανάλογων Ελληνικών Προτύπων.

Η TE21 παρακολουθεί στενά το έργο της αντίστοιχης Τεχνικής Επιτροπής του ISO TC37 και συμμετέχει στις διαδικασίες συζήτησης για την τροποποίηση/βελτίωση των προτύπων Ορολογίας, ως μέλος με δυνατότητα συμμετοχής στην ψηφοφορία για τα πρότυπα της υποεπιτροπής SC1 και ως μέλος-παρατηρητής για τις υπόλοιπες.

Επίσης, έργο της TE21, μαζί με άλλους φορείς και κύρια την Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας ΕΛΕΤΟ, είναι η κάλυψη των εθνικών αναγκών σε θέματα Ορολογίας. Παράλληλα, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, η Επιτροπή διοργανώνει ημερίδες, σεμινάρια, έχει συνεργασίες με επιστημονικούς φορείς και προσωπικότητες, ενώ έχει παρουσία στο Διαδίκτυο.

Στην εισήγηση επισημαίνεται η ιδιαίτερη σημασία που έχει η τυποποίηση στην Ορολογία στην Ελλάδα, όχι μόνο προκειμένου να ανταποκριθεί στις τυπικές ανάγκες του ΕΛΟΤ ως φορέα τυποποίησης και εκπόνησης των Ελληνικών Προτύπων, αλλά και διότι η ελληνική γλώσσα ως γλώσσα με περιορισμένη χρήση στο διεθνή χώρο της επιστημονικής επικοινωνίας αλλά και για άλλους κοινωνικούς/πολιτικούς/ιστορικούς κτλ λόγους, δεν έχει αναπτύξει όσο πρέπει κανόνες και εργαλεία ορολογίας τέτοια που να υποστηρίζουν τόσο την ίδια ως προς την εξέλιξή της όσο και τους χρήστες της, επιστήμονες κτλ. ως προς τη σωστή απόδοση, την επικοινωνία με τους άλλους, την εναρμόνιση με άλλες γλώσσες.

Στην εισήγηση παρουσιάζονται αναλυτικά τόσο οι εργασίες της TE21, όσο και παραδείγματα από την παρέμβασή της σε ιδιαίτερα ζητήματα γλώσσας και Ορολογίας.

**37. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011**

Η Ερευνητική Υποδομή CLARIN

Στέλιος Πιπερίδης, Πένυ Λαμπροπούλου, Μαρία Γαβριηλίδου

Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου / Ε.Κ. "Αθηνά"
Αρτέμιδος 6, 115 25 Μαρούσι
Τηλ. 210 6875300
{spip, penny, maria}@ilsp.athena-innovation.gr

Θεματική Ενότητα: 8

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ερευνητική Υποδομή CLARIN είναι μια πανευρωπαϊκή προσπάθεια μεγάλης εμβέλειας με σκοπό τη δημιουργία, τον συντονισμό και τη διάθεση γλωσσικών πόρων και γλωσσικής τεχνολογίας (ΓΠΤ) στους ερευνητές των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΚΑΕ). Στοχεύει να παράσχει στους ερευνητές ένα σύνολο ισχυρών εργαλείων ενσωματωμένο στον υπολογιστή τους, καθώς η διαρκώς αυξανόμενη διαθεσιμότητα μεγάλων όγκων ψηφιακού περιεχομένου καθιστά τις παραδοσιακές μεθόδους ανεπαρκείς. Η επεξεργασία της γλώσσας μέσω υπολογιστή προσφέρει νέους τρόπους πρόσβασης και ανάλυσης στο περιεχόμενο. Ωστόσο, η κατασκευή των ΓΠΤ απαιτεί ιδιαίτερες δεξιότητες και γνώσεις, και η χρήση τους σημαντικό βαθμό εξοικείωσης με την τεχνολογία από την πλευρά του χρήστη. Η υλοποίηση της ΕΥ προβλέπει τη δημιουργία μιας ομοσπονδίας αρχειακών συλλογών και αποθετηρίων, με στόχο να συγκεντρωθεί η κρίσιμη μάζα πόρων, η πρόσβαση στους οποίους θα γίνεται με τη χρήση κατάλληλων εργαλείων. Επιπλέον, η υποδομή θα προσφέρει στους χρήστες εκπαίδευση και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Με την ΕΥ CLARIN θα γίνει εφικτή η διάθεση των ΓΠΤ μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών που χαρακτηρίζονται από διαλειτουργικότητα, προσβασιμότητα, σταθερότητα, επεκτασιμότητα και φιλικότητα προς τον χρήστη.

Στα οφέλη της ΕΥ συγκαταλέγονται η προώθηση της ΓΤ στην Ελλάδα μέσα από ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών και υπηρεσιών, η ενσωμάτωση των ελληνικών ΓΠΤ στην ευρωπαϊκή ΕΥ, η ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στον διεθνή ερευνητικό και ακαδημαϊκό χώρο, τόσο ως προς τη ΓΤ όσο και γενικότερα τις ΚΑΕ και τέλος, η προώθηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και γλώσσας και η ενίσχυση της πολιτιστικής μας ταυτότητας σε ένα πραγματικά πολύγλωσσο και πολυπολιτισμικό χώρο όπως είναι η Ευρώπη.

38. 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011

Η Ορολογία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Μια σύγχρονη προσέγγιση

Ροδόλφος Μασλίας

Προϊστάμενος του Τμήματος Συντονισμού Ορολογίας
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - SCH 06A010
L- 2929 Luxembourg-Kirchberg

Θεματική Ενότητα: 8

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει την πιο μεγάλη μεταφραστική μηχανή στον κόσμο, αφού παράγει νομοθετικό έργο σε 23 γλώσσες που έχουν την ίδια νομική ισχύ.

Το μεταφραστικό αυτό έργο παράγει και παράγεται με μια πολύ εκτεταμένη ορολογία που καλύπτει κάθε επιστητό και απαιτεί πλήρη ευθυγράμμιση και επίπεδο αξιοπιστίας αντίστοιχο με τον όγκο και την πολυπλοκότητα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που υπερέρχει του εθνικού δικαίου 27 χωρών.

Από την αρχή του 21ου αιώνα, η ορολογία αυτή καταγράφεται σε μια ενιαία βάση δεδομένων που τροφοδοτείται από χιλιάδες μεταφραστές όλων των Οργάνων της ΕΕ, υπόκειται σε ένα σύνθετο σύστημα ενημέρωσης και διαχείρισης και είναι δημόσια με 8,5 εκατομμύρια όρους και μέσο όρο 3.500 επισκεπτών την ώρα από όλο τον κόσμο.

Καθένα από τα Όργανα που μετέχουν στη διαδραστική αυτή προσπάθεια, διαθέτει μια υπηρεσία συντονισμού της ορολογίας που παράγεται σε κάθε γλώσσα.

Το νεότερο από τα τμήματα αυτά είναι αυτό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που ιδρύθηκε μόλις πριν από τρία χρόνια και επέλεξε μια πρωτότυπη προσέγγιση στηριζόμενη σε σύγχρονα λογισμικά, σε πρωτοποριακές μεθόδους επικοινωνίας και στη συνεργασία με ακαδημαϊκούς και άλλους σημαντικούς οργανισμούς ορολογίας από όλο τον κόσμο.

Η παρουσίαση στο συνέδριο της ΕΛΕΤΟ θα περιλαμβάνει μια περιγραφή της οργάνωσης της ορολογίας σε όλα τα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κύριο άξονα τη βάση δεδομένων IATE, το πρωτοποριακό μοντέλο της λειτουργίας της υπηρεσίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μια ενδεικτική περιγραφή σχεδίων που ανοίγουν δυνατότητες συνεργασιών με φορείς ορολογίας.